Reg No. M. 3152.

జమీన్ రైతు

ప్రతి శుక్రవారము ప్రకటింపబడును

సంపుటం 5 నంచిక 19. | నెల్లూరు - 18-1-35 - శుక్రవారము. | సం॥చందా 4-0-0.

రాయలసీమ క్షామనివారణ దినము.

ఈనెల 19 తేది దేశమంతట జరుపవలెను.

రైతు రక్షణ సంఘ విజ్ఞప్తి.

రాయలసీమయందు భయంకరమైన కఱవు ప్రజ్వలిస్తున్నది. దాని బాధల వలన రైతులు, కూలీలు, మి[illegible]గ్రామస్తులందరు నానా బాధలుపడుచున్నారు. పంటలులేక, గడ్డిలేక రైతులు కష్టపడడమే గాక, కార్మిక కర్షకులు చేయడానికి కూలినాలి లేక తినడానికి తిండి కూడాలేక అలమటించి పోతున్నారు.

వీరిని రక్షించడానికై ప్రభుత్వము శిస్తువసూళ్లను పూర్తిగా నిలిపివేయవలెను. వారికిపనిపాటలు కల్పించవలెను. అట్టివారికి, ముసలులకు, బాల బాలికలకు పోషణ కల్పించవలెను. వ్యవసాయ నిర్వహాణానికి అవసరమైన అప్పుల నివ్వవలెను. నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాగించి దుర్భిక్షమును పోగొట్టవలెను.

కొంతవరకైన తినుటకు దాగుటకును నోచుకొన్న మిగతా రైతులును ధనధాన్య సంపదలతో వర్ధిల్లు అదృష్టవంతులును తమతమ శక్తికొలది, ధాన్యమును ధనమును రాయలసీమ ప్రజల రక్షణార్థమై శ్రీయుత కె. యస్. రాఘనాచారి, బి. ఏ. బి. యల్. (అనంతపురం) గారికి యీనెల 19 తేదినాడు జమచేంపంపించుట ధర్మము.

క్షా మ ని వా ర ణ ది న ము.

కార్యక్రమము.

కరవు నివారణదినమును జనవరి 19 వ తేదినాడు ఎల్లెడల ఆంధ్రులు సభలుచేసి, భజనలతో తమతమ ప్రదేశములలో ధర్మాత్ములను దర్శించి చందాలను వసూలు చేయవలెను. రాయలసీమ కార్మిక కర్షకుల రక్షణార్థమై ప్రార్థనలు సలుపవలెను.

ఆనాడే ఆంధ్ర దేశమందున్న ప్రజలెల్లరు, అందును, ముఖ్య[illegible] రైతులు, ఆంధ్రదేశీయ రైతులందరి యొక్క అనవరములు తమవే యను ఐక్యభావ, అనవర చైతన్యమును ప్రకటించవలెను. వివిధ జిల్లాల కౌన్సిలు సభ్యులును, అన్నిజిల్లా ప్రభుత్వములును, రాయలసీమ ప్రజల యెడల తాము నెరపవలసిన ధర్మమును ప్రకటించవలెను.

ఆమోదింపబడవలసిన తీర్మానములు.

19 వ తేదినాడు జరుగు కరవు నివారణ సభలయందు ఈ క్రింది తీర్మానములను రయితురక్షణ సంఘమువారి సలహా ననుసరించి, ప్రజలు అంగీకరించి, తమస్థానిక కలెక్టరుల ద్వారా, పత్రికల ద్వారా, ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయ కోరెదము.

1. రాయలసీమలోని రయితులను కఱవుయొక్క బాధలనుండి తప్పించుటకై ప్రభుత్వము వెనువెంటనే 1. యీసాలుకు భూమిశిస్తును పూర్తిగా, రెమిషన్ యివ్వవలె ననియు, 2. కఱవు నివారణకై, జీవితావసరముల సంపాద్యమునకు సరిపోవు కూలిరేట్లపై కార్మిక కర్షకులకు పనిపాటలు కల్పించవలెననియు, 3. వ్యవసాయకుల పశు సంపద రక్షణార్థమై అడవులలో పుల్లరిలేకుండా పశుగ్రాసము సప్లయిచేయ వలెననియు, గడ్డి దినుసులపై రైలుచార్జీలు లేకుండా చేయవలె ననియు, 4. వ్యవసాయ ఖర్చుల భరించుటకై తాకవడ్డీ లేటులమీద నాయిదాబంది టక్కావీ అప్పులను రైతులకు విరివిగా పంచిపెట్ట వలెననియు, 5. ప్రభుత్వానికి సహకార పరపతి సంఘములకు షావుకారులకును చెల్లుబడి కావలసిన అప్పు వసూళ్ళను తాత్కాలికముగా ఆపుదల చేయవలెననియు, 6. యిట్టి కఱవులు వచ్చేవచ్చే రాకుండ చేయుటకై తుంగభద్రా ప్రాజెక్టును సత్వరముగా నిర్మించవలెననియు యీసభవారు ప్రభుత్వమునకు విన్నవించు చున్నారు. రాయలసీమ ప్రజల రక్షణార్థమై రైతులు తమ శక్తికొలది సహాయము చేయుచు వారియెడ తమ సానుభూతి ప్రకటించవలెనని కోరుచు, భగవంతుడు వారిని రక్షింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.

గో॥ రంగనాయకులు,
అధ్యక్షులు.

కల్లూరి సుబ్బారావు,
దండు నారాయణరాజు,
మాగంటి బాపినీడు,
అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,
ఉపాధ్యక్షులు.

గ్రుడ్డి దొరతనమా? లేక—?

వెంకటగిరి ఎస్టేటు కొ[illegible] తాలూకా చందలూరు కాపురస్థుడగు గోపాలుని శ్రీపురయ్యగారికి చందలూరు గ్రామ అనాధీనం అడవిలో పంట చేయుటకు దరఖాస్తు చేసుకొనుటకు వ॥ 1 కి రు 15 లు చొప్పున 1342 మొదలు అను సంవత్సరములకు యిజారాకు మంజూరు అయినవని శ్రీ[illegible] వారి ఉత్తర్వు ప్రకారం 1342 ఫసలి మొత్తం రు 15 లు, అడ్వాన్సు రు 15 లు 6—10—32 తేదిన రివెన్యూవారు కట్టుకొని రశీదు యిచ్చిరి. ఇంతవరకును యీప్రదేశము శ్రీపురయ్యగారికి స్వాధీనంచేయలేదు. ఈయన పంపుకొనిన అర్జీలకు లెక్కలేదు.

నాశెల వీరరాఘవయ్య,
కొట్టిపాటి బ్రహ్మయ్య,
కార్యదర్శులు.
కాట్రగడ్డ మధుసూదనరావు,
కోశాధ్యక్షుడు.
ఆంధ్రరత్నభవనం, బెజవాడ.

నెల్లూరు జిల్లా జమీన్ రైతు సంఘము.

రిజిస్టరు చేయబడినది.

పై సంఘము 19—10—1929 తేదిన స్థాపింపబడి ఇంతవరకు యధాశక్తి సేవ చేయుచున్నది. ఈ సంఘ ధ్యేయమువలననే "జమీన్ రైతు ముద్రణాలయము, జమీన్ రైతు పత్రిక" ఇంతవరకు నడుపబడుచున్నవి. ఈ సంఘము [illegible] ఈ సంఘము 11—1—35 తేదిన నెల్లూరు జిల్లా రిజిస్ట్రారు వద్ద రిజిస్టరుచేసినారము, జిల్లాలోని అన్ని జమీన్ గ్రామములలోని ప్రజలెల్లరు రు 0-1-0 సభ్యత్వపు చందా చెల్లించి 18 సం॥ నిండిన [illegible] సభ్యులు గాకేరి, సంఘబలముచే స్వక్షేమాభివృద్ధి [illegible] [illegible] జిల్లాయందు యుండే జిల్లా సంఘము [illegible] ప్రార్థించుచున్నాము.

బసవపూడి వెంకట్రామనారాయణ రెడ్డి,
అధ్యక్షుడు.

బెజ్జం గోవింద రెడ్డి,
వంకాయలపాటి సుబ్బరామానాయుడు,
కార్యదర్శులు.

నాల్గవ నెల్లూరు జిల్లా జమీన్ రైతు మహాసభ

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు,

శ్రీ కానూరి చెంచురెడ్డిగారి స్వాగతోపన్యాసము.

(7 తేది వెంకటగిరిలో జరిగినది)

సోదర ప్రతినిధులారా!

స్వాగతము. జమీందారీ శతవిధ క్రమముల క్రింద బడి నలుగుచున్న మేము, మీకందరకు ఆతిథ్య మొసగవలయుట కడు సాహసము. గత మూడు సంవత్సరములనుండి మా తాలూకా ప్రజలు తీవ్ర క్షామమునకు గురియై తినుటకు తిండిలేక నలుగుల మాడుచున్న పేదలమగుటచే ఆతిథ్యమునందలి లోపములను క్షమింతురు గాక. వైశ్యశాలీ మంలు వాస్తవ్యులును వర్తకపుంగవులును వైశ్య శిఖామణులును, పరిస్థితి కలిగినట్టి, యీ విధ సభల కార్య సాధనకు శ్రీయుత కన్యకా పరమేశ్వరి శ్రేష్ఠిగారు మాత్రమే దయచేయించి తోడ్పడుట వలననే ఈ సభ వెంకటగిరి పురమున సమావేశమగుటకు వీలు కలిగినది. వారికి మా ఆహ్వానసంఘము తరపున వందన సమర్పణము లర్పించుచున్నాము. వారి యౌదార్యము మాకెన్నటికిని మరువ జాలదు. వారి పట్టణమునకు రాక పూర్వము మేము పరిస్థితి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాజనసభ 1931 వ సంవత్సరము జరిగినప్పుడు సభాముఖమున నిర్మాణమునకు కౌలుదారు మూడవదియైన్ మూడు మనలు ఈమకోల గ్రామమునందే వెంకటగిరి తాలూకా లోని లక్షలాది రైతులకు మహాసభ జరిగినది. అట్టి వ్యయ ప్రయాసలు యీ శ్రేష్టిగారి దయవలననే తొలగినవి.

మాసంఘ నిర్మాణము.

మా రైతు సంఘము 1931 వ సంవత్సరమున రాష్ట్రీయ సభతో ప్రారంభమాయెను. రాష్ట్రీయ సభనే జరుపుటకై గూడూరు సబ్ కలెక్టరువారు 144 సెక్షను ప్రయోగించిరి. అది మొదలు యీ తాలూకాయందలి మా రైతు సోదరులు మా పశువులను పడుచున్నపాట్లు క్లుప్త ముగా నీ సభవారి కెరిగించుట యుక్తమని మనవి చేయుచున్నాను.

1931 వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 3 వ తేది మా తాలూకా కార్యసంఘ సభ వెంకటగిరిలో జరుగుటకు ఏర్పాటైనది. పోలీసు ఠాణాలు, ప్రజలు, దేవస్థానములు మొదలగు వారు ఆ దినమున ఆ సభ జరుగుటను ప్రతిఘటించిరి. మరి మా జమీందారుగారి నౌకరులు మనలను అవమానములు చేయుచు సభను భంగపరచిరి. వీరి యొద్ద ఏమి సాక్ష్యము లున్నవి, వీరి ప్రతినిధులు రైతులకు వ్యతిరేకముగా యున్నారు. అది మొదలు జమీన్ యెస్టేటువారు రైతుల పశువులను బంధించి పౌండ్లకు తోలి అపరాధములు విధించి బలవంతముగా 60 రూపాయలు వసూలు చేసిరి. సదరు మొత్తము చెల్లించని యెడల పశువులను వేలము వేయుదు మని బెదిరించుచు, రాజాగారి సిఫారసులచే ఆ ప్రయత్నములు చేసిరి. రైతులు తమ స్వంత పట్టా భూములలోనే పశువులను మేపుకొనవలసి వచ్చెను. ఇంతలో మా తాలూకాయందు శ్రీ రాగిపాటి వెంకటరామానాయుడు

గారిని పిలిపించి శ్రీ దివాన్ గారు యొద్దకు తీసుకు పోయిరి. రాజా గారు కొంతవరకు ఆ సాయంకాలమునకు సమాధానము చెప్పిరి. వీలులేని యెడల ఆ దినమునకు రాజా భగ్నమయ్యెను. మరల గ్రామములందు తీవ్రమగు నిర్బంధములు ప్రారంభమయ్యెను. మా పూర్వ గ్రామస్థులు నిర్బంధములు సహించజాలక ప్రక్కనుండు భూములందు ఆహారమునకై తమ పశువులను తోలుకొని పోవుచుండ రాజా గారి నౌకరులు వచ్చి పశువులను బందెలదొడ్లకు తోలిరి. అంతట పోలీసువారికి తెలుపగా వారు కూడ సదరు మా పశువులకు రహదారీ విప్పించిరి. మా పూర్వ కొడవలూరు పేటను అల్లూరుపాడు గ్రామములలో ఎన్నడు పశువులు అక్రమముగా వీటిలో పూర్వ మేతకు పోయిన ఆ గ్రామస్థులు కనుక లాంఛనముగా కాలముతో రాజాగారి విచ్చేసిన ఆగ్రహమును ముట్ట జెంచి పశువులను పూర్వము వాటికి బయటికి పోనివ్వక పోవుటచే వారముదినములు దొడ్లలోనే పశువులు మగ్గిపోయినవి. పశువులు దొడ్లయందు మేత సహింపక పోయినందున వాటి కొరకు తీవ్రపట్టుకై పశువులు గడ్డి మేతకు తాలూకాలకు ఆహారమునకు తోల ప్రయత్నింపగా దారుల నిర్బంధించి పశువులను దొడ్డికి తోలించిరి. మాకు దిక్కు తోచక పశువులను రక్షించుటకు మార్గమేదియా యని ఆలోచించుకొని అప్పటి గూడూరు సబ్ కలెక్టరు గారగునట్టి ఉన్నతాధి గారి వద్ద మనవి చేసుకొనగా వారు విచారించి దయతో రహదారి యిప్పించిరి. గ్రామపశువులు తాలూకా వదలి ప్రక్క తాలూకాలకు ఆహారమునకు మేతకొరకు తోలుకొని పోబడినవి.

పై రీతిగా తీర్థంపాడు, బాలాయపల్లి, డక్కిలి, కొండాపురం, మాచవరం, పొదలకూరు, వక్కిరాజు గ్రామములలో వేలకొలది పశువులను దొడ్డికి తోలిరి. బాధలకు ఆ సంవత్సరము మూడు రెండు వేల అపరాధపు రూపాయలు చెల్లింపబడెను. ఇవిగాక పొలములోనే కొంత వాలు రైతులు నొక్కిపెట్టియున్న పన్ను బకాయిలకు లోనై చెల్లించుకొనలేని స్థితిలో వారు రైతులకే విధించిరి.

ఇంతటితో తృప్తి చెందక గ్రామ గ్రామములందు పోలీసు స్టేషనులను (అవుటుపోస్టులు) స్థాపించిరి. ఇంతేకాక రాజాగారి సిపాయీలు అవుటుపోస్టులను ఏర్పరచి గ్రామములలోని శ్రీలు చెరువుల యందలి నీరు తెచ్చుకొనుటకు పోవలెనన్న పరిస్థితి లేకపోయెను. మాకేమి దిక్కు? ఎవరితో చెప్పుకొనుము? చెప్పుకొన్న ఆలకించువారెవరు?

క్రిమినల్ కేసులు, లాటీచార్జిలు.

పై దౌర్జన్యములతో తృప్తి చెందక మా పై అక్రమమైన కేసులు, పశువుల అడ్డగింపు కేసులు, భయము సృష్టించునట్లుగా పెట్టిరి. ఇంతలో శ్రీ మాస్టరు గారి అంగరా జిల్లా కలెక్టరు ప్రజల కష్టములను గూర్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు యందు విచారణ చేయుచుండిరి. మా మొరలు కొన్నిటిని ఆలకించి మా పైనున్న క్రిమినల్ కేసులు తొలగించి కొంత విధముగా అక్రమ పన్నులను ఇంకా రద్దు చేయనియ్యకను ఆపి వేయుచుండిరి. రాజా అయినను

మొదలు తీసివేయుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు యని మా యెస్టేటువారు తీవ్ర ప్రయత్నములు చేయుచునే యుండిరి. అవసరమగా వేర్వేరు కేసులు చేయవలెను అని పశువుల అడ్డగించుచుండగా మరల క్రిమినల్ కేసులు ప్రారంభమాయెను. అంతట అప్పటి దివాన్ యుండిన శ్రీ సుబ్బారావుగారు దివాన్ పదవినుండి తొలగింపబడుటయు, దివాన్ బహదూర్ శ్రీ వెంకట నారాయణ నాయుడుగారు దివాన్‌గా సర్వాధికారములతో వచ్చుటయు వారు అత్యధిక రైతులకు యెస్టేటువారికి రాజీ ప్రయత్నించెదము, వారిని యెస్టేటువారు నిలుపుదల చేయుదము, ఆవెనుక శ్రీ శేషగిరిరావు నాయుడుగారు దివాన్‌గా రావడము, వారును కొల ది దినములలోనే వెళ్ళిపోవుటయు సంభవించినది. దీనితో వ్యాజ్య వృద్ధి కలిగిన యెట్టి నష్టకష్టములను యీ యెస్టేటులో సైతము విడిపడినది. యీ యెస్టేటువారి అత్యాచారములు నానాటికెక్కువై విజృంభించుచునే యున్నవి. ఈ అక్రమ వ్యాజ్యములో ధరించబోవు అధిక కిస్తులు, సైనవారి కిస్తులే చెల్లింపవలెనని మేము క్రిమినల్ కేసుల క్రింద ఎన్ని బాధలు చెల్లింపవలెను. దీనితోడు వర్షములు లున్నను పంటదినము చెరువులు నిండనను ఆశలేదు. బావులనీరు పెట్టుకొందమన్నను సైనవారి కేట్లు తప్పవు. సైనవారి కేట్లన్న ఏమిటో ఇతర జిల్లాలవారికి తెలియదనందున యీ క్రింది విధముగా క్లుప్తముగా మనవి చేయుచున్నాను. తినుబడులకు యకరా 1-కి 64-0-0 మొదలు రు 80-0-0 వరకు, ప సు పు ద్య 30, పొగాకు రు 18, మిరప ద్య 8, నిమ్మ ద్య 17 యీవిధముగా పన్నులు చేయుచున్నారు. లక్షలాది ధనము నోసంగు రైతుల క్షేమమునకై (ఆ న గా జలాధారములు) ఒక దమ్మిడీయైనను ఖర్చుపెట్టరు. కాని వారు నీలగిరి ప్రయాణములకు, గోల్ఫ్ ఆటలకు, ఎలక్షన్ పార్టీలకు ఇతర విలాసా దాగ్యములకు లక్షలకొలది మితిలేని ఖర్చుపెట్టినరే గాని, అడవులు, గుళ్ళు ఆదిగా దేశములు పాటు పడి తెచ్చిన సొమ్మని తలంచరు. ఎన్ని దినములని బతికే దీనావస్థ యీనాడు గతిలేక, వినుట్టి వచ్చియుండుటకు జమీన్ రైతులు ఇతరులమీద ఆధారపడక, సంఘశక్తిని పెంపొందించుకొని రైతు సంఘముల నెలకొల్పి, పత్రికను పోషించుకొని, నిరంతరము పట్టుదలతో తగిన పోరాటము సాగించుచున్న యెడల, దేవుడు కన్న కల్పనను యీ పరిస్థితులు దిద్దుకొనుటకు మార్గము కలుగదు. అట్లుగాక ఉపేక్షించిన యెడల మనము శాశ్వత దాస్యమున కృంగి పోగలము. జమీందారులు మనకన్న ముందు మేల్కొని, మన కండ్లను గట్టి ప్రతినిధులుగా నటించి, అధికారి పదవులు సంపాదించి సంఘములకు ఫలితము లే. వి. సి. రిపోర్టునందు కాననగుచున్నది. యీ రిపోర్టు మన కేమాత్రము సమ్మతము గాకున్నది. రెండవ శాసనసభను స్థాపించుటయు, పర్మనెంటు సెటిల్ మెంటు విషయమున రాష్ట్రీయ శాసన సభలకు అధికారము లేకుండ చేయుటయు, యీ నాటి ముఖ్య అక్రమములు ఎన్నోగలవు. వీ ని వ ల్ల లక్షలాది జమీన్ రైతులకు తీరని అపకారము వాటిల్లినది.

ఇదివరకు రైతు ఉద్యమీకము ప్రబలినదే యేర్పడినది. దీనివలన రైతులు యేమాత్రము ఉపేక్షింపక వహించుటకు వీలులేని పరిస్థితులు యేర్పడిన దని తెల్లమగుచున్నది. నాడు వెయ్యిలో రైతులు మేల్కొంచుచు అఖండముగా, ఫోర్ణాటము సాగించుచున్నారు. నెల్లూరు జిల్లాలోని జమీన్ దారీ లన్నిటిలో వెంకటగిరి ప్రథాన స్థాన మాక్రమించియున్నది. దీనియందు పద్ధతిలో గల యిబ్బందులచే గాని పాలనా లోపములవల్ల గలిగిన యిబ్బందులు నానాటికి హెచ్చి, అవి ఆస్తికి దీనిని క్రమముగా వృద్ధియై బాధాకరముగా యున్నవి. ఈ బాధా లకు యిబ్బందులైన ఉపశమించుట యే యీ సభ నెల్లూరుజిల్లా కలెక్టరు దొరగారిగా శ్రీ మస్టరు

చల్లపల్లి ఎస్టేటువారికి హెచ్చరిక.

ఘంటసాల భగ్న ప్రయత్నము గోలి కిచ్చినది.

కృష్ణాజిల్లా చల్లపల్లి జమీన్ లోని ఘంటసాల గ్రామములో సుమారు యకరా 280 ల మెరక భూమి గ్రామస్థుల పశువులు మేయుటకు మెండలగు సామదాయక వినియోగమునకై అనాది కాలమునుండి యేర్పడి అమలులో ఉన్నటుల రూఢిగా మాకు తెలియవచ్చినది. మరియు పశు భూమి తమ స్వంత భూమిగా స్వాధీన పరచుకొనుటకై ప్రస్తుత జమీందారుగారి తాతగారు సి. సి. 709 ఆఫ్ 1899 నెంబరుగల జరిగించిన క్రిమినలు ప్రొసీడింగ్సులో యీభూమి సాముదాయక భుక్తములోనిదని తీర్పుకూడ పుట్టినది.

ప్రస్తుత దశలో ప్రతిగ్రామములోను గోభూమియు, సాముదాయక భూములు గొప్పయు పరిమిత వ్యక్తుల అక్రమణవలన తగ్గిపోవుచున్నది. ఇందువలన గ్రామస్థులకున్న పశువుల మేత కొనుగోలు చాలదిక్కులేని రైతుల అక్కరకుక్కలకు యిది నూతనత ఉపకారకమగుచున్నది. భారత దేశ స్వతంత్ర ప్రయత్నమును గూర్చి విచారణచేసియుండిన "విన్ లిత్ గ్లో" సంఘమువారు కూడ తమ రిపోర్టులో యీ సామదాయక భూముల విశాల పఱచుటయు, ఉన్నవానిని రక్షించుటయు చాల అవసరమని సూచించిరి.

1932-వ సంవత్సరం ఆగష్టులో ఏలూరులో సమావేశమయిన ద్వితీయ ఆంధ్ర రాష్ట్ర జమీందారీ రైతు మహాసభవారు కూడ ప్రతిగ్రామమున తగినంత గోభూమియు, సాముదాయక భూమియు ఉండవలెనని తమ కనీసపు కోర్కెల ప్రణాళికలో ప్రతిపాదించిరి.

పైన తెలుపబడినటుల చిరకాలపు భుక్తము, రాయల్ కమిషన్ వారి సూచనలు, రైతుమహాసభవారి అభిప్రాయమును, స్థానిక రైతు ప్రముఖుల కోరికలను ప్రస్తుతపు శ్రీ చల్లపల్లి జమీందారువారు సదరు భగ్నప్రయత్నమును స్వాధీన పరుచుకొనుటకై చేయుచున్న ఉగ్రయత్నమును విరమించుకొనుటచాల ఉత్తమకార్యము. అందులో కృష్ణాజిల్లా ప్రజల స్థానిక క్షేమమునకై యేర్పడిన జిల్లాబోర్డునకు అధ్యక్షులైన వీరియట్టి ఉద్యమమునకు కడగుటకు తగదని వీలులేదు. ఇందును గూర్చి వీరి దివానుల మాటకున్న అనేకాయ మున, ప్రజాక్షేమమును పరిపాలించెదరుగాక యని కోరుచున్నాను.

రె. మా. వీరేశ్వరరావు,

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జమీన్ రైతు సంఘ

ప్రధాన కార్యదర్శి.

సేమవారు 1932 జనవరి 24 వ తేదీన ప్రారంభించిన విధానము పూర్తిగా యిప్పటికైన మెరుగు కోవుట కోరదగియున్నది. నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు గారైన శ్రీ ఆర్ వహాబు దొరగారైనను ఈ తాలూకాలోని యిబ్బందులను తొలగింపవలెనని కోరు అక్రమములనాటికి సభా ప్రారంభమును గావింప ప్రార్థించుచున్నాము. ఈ సందర్భమున పరిశోధనాపాటు చెప్పవలసియున్నది. మాకెంకట గిరి రైతుల కష్ట పరిస్థితులలో మాకొరకై సహాయకారి నుండి ధన్యవాదములు పొందుపడి మాకిష్ట సభ్యులలో ప్రముఖ శ్రీయుత కన్యకా శ్రేష్ఠిగారు అయ్యవార్లకు ఉపకారమునకు ప్రజా కృతజ్ఞతలై మనవి చెప్పు చు యింతటితో విరమించుచున్నాను.

కంగుండి కుప్పం జమీన్‌దారీ రైతుల దుస్థితి.

(1) కంగుండి జమీన్ దారీలో గవర్నమెంటువారు జమీన్ దారుకు ఫారెస్టుయాక్టు 26, 32 సెక్షన్ ఇచ్చియున్నారు. వాటివల్ల మేము మామూలుగా మేపుకొను మాగాలు అంతయును 286 నెంబర్ రిజర్వు ఫారెస్టు అని పేరుపెట్టుకొని మాకు తెలియక 1927 సంవత్సరం జమీందారు జమీన్ దారి మేపు, ఒకటి తయారుచేసి గవర్న మెంటువారికి పంపించుకొన్ని, కాపీతీయించి మదరాసు సెటిల్ మెంటు, రెవిన్యూబోర్డు ఆఫీసులో దాఖలుచేయుమని అడుగుచున్నారు. సదరు మేపు జమీన్ దారు 1921 సంవత్సరములో సర్వేచేయించినారు. సదరు సర్వే గవర్న మెంటువారు అంగీకరించలేదు. ఇట్లుండగా సర్వే చేయించిన కాలములో 286 నెంబర్ అడివి అని రిజర్వు ఫారెస్టుఅని స్వయముగా సిద్ధాంతముచేసి యున్నారు. పూరికి సర్వేలైను కొంగరి వేయించి మేపులకూ పూరికిపక్క, రైతులు పట్టాభూములలో లైను కొండరిలైను అని తామస్వయముగా, లైనువేయించి మేపు తయారు చేయించియున్నారు. ఆలైనుకు లోపల రిజర్వుఅని గవర్నమెంటువారివల్ల 1932 సంవత్సరము డిశంబరునెలలో సర్వే అప్రూవల్ చేయించినారు. ఆవిషయం రైతులకు యేమియును తెలియదు. గ్రామాదులలో దండోరాకు కొట్టించలేదు.

(2) గ్రామాదులకు కొంచెమైనను ఆక్ రిజర్వుయివ్వక, పట్టాభూములలో సర్వే లయిను వేయించి నిండా తొందరలు చేయుచున్నారు. రయితులం యేమాత్రమును తమయొక్క ఆవులు మేకలు పశువులు మేపుటకు జాగాలేక నిండా కష్టపడుచున్నారు.

(3) గవర్న మెంటువారు కంగుండి జమీన్ దారీలో సర్వేయాక్టు, 32, 26 ఇచ్చియున్నారు. ఇట్లువుండగా జమీన్ దారుకు, ఫారెస్టు ఆఫీసరు అని, కాంపౌండింగు ఆఫీసరు అధికారమున్ను ఇచ్చియున్నారు. ఫారెస్టుజమీన్ దారుడే. ఈ మూడు కారణముల వల్ల తాను తన ఇష్టానుసారం కేసు చేయించడము, ఫారెస్టు ఆఫీసరు హోదాలో కేసులు జరిపించడమున్ను, తానే కాంపౌండింగు చేయడమున్ను చాలాఅన్యాయము. అన్యాయముగా కేసులుచేయించి తాను ఫారెస్టుఆఫీసరు హోదాలో కాంపౌండుచేసిఅనేక తొందరలు చేయుచున్నారు. యీ ప్రకారం రైతులం ఏమీ తెలియక అల్లాడుచున్నారు.

మదారిసు గవర్నమెంటులో ఇదివరకు ఒక జమీన్ దారుకు ఫారెస్టు ఆఫీసరు కాంపౌండింగు ఆఫీసరు, పొందగాని అధికారము యెవ్వరికిన్ని యిచ్చి యుండలేదు. ఇది నిండా పొరపాటు. కాంపౌండింగు ఆఫీసరు హోదా గవర్న మెంటు ఉద్యోగులకు, ఇచ్చి యున్నను సహాయ పడ యును. ఇదివరకు కాంపౌండింగు ఆఫీసరు హోదా డిప్టీ కలెక్టరు దొరగారికి ఇచ్చియుండిరి. అప్రకారం యిప్పించవలయును. చిత్తూరు కలెక్టరుకు మనవులు పెట్టుకొన్నను గమనించక పోయినారు జమీన్‌లో 62 వేలు జనసంఖ్య నిండా కష్టపడుచున్నారు.

(4) పోరంబోకులకు, ఇండ్లలోవుండు ఆవులు పశువులకు తీర్వలు చెల్లించుచున్నాము. ఆక్ రిజర్వులో ప్రపంచములో యెక్కడను తీర్వలు లేవు. ఈజమీందారీలో వసూలు చేయు చున్నారు.

(5) చెరువులు తెగిపోయినందున పదిసంవత్సరములుగా 8 పేరు చేయక పాటితీర్వలు వసూలు చేయుచున్నారు. కాని రైతులను తొందర చేయుచున్నారు.

తలతంపర ముఠా రైతుల చిక్కులు

గత నెల తే 27 దీని మా తాలూకా జమీందారువారు పోలకేసు దయచేయించి తాలూకా రైతులను రైతు నాయకులను గాంచి ప్రశ్నించగా, అప్పుడు రైతులెల్లరు "సరియైన పంటలు లేనందున యెక్కువ కష్టములవలన రైతులు క్రుంగి పోవుచున్నారు గాన బకాయీలను (పాత బాకీలను) మినహాయించివేసి భూమిశిస్తు రేటు సరిచేసి వాయిదాలపై రైతులుకట్టుకొనే అవకాశము యివ్వవలసినదని" రైతులు మొరపెట్టుకొనిరి. అందుపైని శ్రీ జమీందారువారు "కాలదోషమైయుండిన పాతబాకీలను మినహాయించబడునుగుదని యు రతిమ్మా ఫసలీలతాలూకు బాకీలలో రూపాయకు రూ 0-6-0 లు చొప్పున రిమిషన్ యివ్వబడునని యు, ధరలు మందముగానున్న పర్యంతము యీరీతిన రిమిషను యివ్వబడుననియు, పంటలు పూర్తిగా పోయిన సంవత్సరము పూర్తిగా రెమిషను యివ్వబడుననియు, కాబట్టి ఆవిధముగా అందరు శిస్తులు కట్టవలెననియు" సెలవిచ్చినారు. శ్రీ రాజావారి దివానుగారున్న శ్రీ ఉన్నవ సుబ్బారావు పంతులు గారు కూడ బాగుగానే ఉన్నదని చెప్పి యెవరి తోవను వారు కాయల మీద వెళ్ళిపోయినారు. ఈ విషయములో మా రైతులు యేమిచేయవలసియున్నదో గత్యంతరము తోచకుండయున్నది" ఉద్యమములవలన శాశ్వత పరిష్కారము జరిగి రైతులకు జీవనమార్గము దొరకునని ఆశించియుంటిమి. నేటి పరిస్థితులిట్లున్నవి. రైతులపై సబ్ కలెక్టరువారి కోర్టులలో తెచ్చిన దావాలు జనవరి 17 తేదీని వాయిదా వేయబడియున్నవి. ఈవాయిదాలోగా సరియైన పరిష్కారమునకువచ్చి పేదరైతుల దాగోగుల గమనింతురని నమ్ముచున్నాను.

(తలతంపర ముఠా రైతు)

---

(6) ఒక పట్టాలో తనీ నెంబర్లు వుండుకొని ఆక్టు ప్రకారం తనీపట్టా ఇవ్వక రైతులకు తొందరలు చేయుచున్నారు. కట్టినవారున్ను కట్టనివారు ఒకే విధముగా తొందరలు పాలు అయి అవస్థపడుచున్నారు.

(7) మాయొక్క పట్టాలలో మేము కట్టు తీర్వలు నెంబర్లు సర్వే నెంబర్లు వేసి ఇస్తున్నారు. సబ్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో మేము రిజిస్టర్ చేయను పోయినపో, సర్వే అంగీకారముకాని దానివలన, సైనాఫీ నెంబర్లు లేని దానివల్ల రిజిస్టర్ చేయక మరలకొట్టు చున్నారు. సైనాఫీ నెంబర్లు వేయకయుంటే చెల్లదు. రశీదులలో వేయడములేదు. నిండా ప్రయాసపడుచున్నారు. కుప్పమునకు చిత్తూరు రైలు ప్రయాణములో 93 మైళ్లు, మోటారు ప్రయాణములో 72 మైళ్లు. మేము కోర్టుకు పోవలసియుంటే 4 రూపాయలు సెలవు పెట్టుకొని పోవలయును. ఫారెస్టులో ఎస్టేటుఆఫీసరు సరిగా పనిచేయుటలేదు. నౌకర్లకు సరియైన సరి జీతమియ్యుటలేదు. 1 సంవత్సరమునకు మేనేజరు, నౌకర్లు 5, 6 వస్తాలు మారుచుండారు.

యల్. సుందరరాజు,
వైస్ ప్రెసిడెంటు,
కంగుండి జమీన్ రైతుల సంఘం.

బస్సు రాజాగారిదైతే రూల్సుకు వ్యతిరేకమా?

ఇటీవల నెం. 364 వ / యం. సి. పి. గల మోటారు బస్సును ప్రయివేటు బస్సు అనిబోర్డు తగిలించి తీసుకొని పోవుచూ, 12 గంటలకు రదిలో ప్రూటుకూడి యింటికవచ్చినిచ్చి, కళత్తూరు గాలి కాపురస్థుడు, తుగరి వాడి సుబ్రహ్మణ్యం తీసుకొని పోవునట్లు చార్జి రు 0-14-0 మాట్లాడుకొని ఎక్కించుకొని పల్లిపుకోట్టలో నిల్చియుండ బడెను. రవ స్టేషన్ పోలీసు హెడ్ కానిస్టేబిల్ వచ్చి డ్రైవరును లైసెన్సు అడిగినాడు, చట్టమునకు వ్యతిరేకముగా మనుష్యులను జాస్తి ఎక్కించినాడని విచారించుచుండగా, కండక్టరు కాడి కొమల నాగయ్య "బస్సు వెంకటగిరి రాజా గారిది" అంటు అతని నెంబరు వ్రాసుకొన్నాడు.

ఈ బస్సు రాజాగారిదైతే రూల్సుకు వ్యతిరేకమా? ఈ మా రాజాగారు జిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగను, వారి బంధువు బొబ్బిలి దొరగారు ప్రధానామాత్యులుగనుయుండుటచేత, రాజా గారి నౌకరులకు యీ అధికారాలు వచ్చాయా?

-కాళ్ళిమ్మ.

రాజాగారి చెర్వు రిపేరుకు కర్చంనగలుకుదువ.

వెంకటగిరి యెస్టేటులో పొలూరు తాలూకా కారు చెందిన కల్లూరు గ్రామకర్ణమగు పిల్లి రాఘవులు కల్లూరు ఖండ్రిక కుమ్మరగుంట చెర్వు గుర్తించి చూచి ఓబ్బుల జాలనెని రిపేరు చెర్వు రిపేరు చేసి యెస్టేటువారి మూలాన రెండు కాసులు సంపాదించుకుంటాననో, సు 1342 లో రిపేరు చేయించుతానని అగ్రిమెంటును ఎస్టేటువారి పోరుబడలేక వ్రాసియిచ్చి, తన స్వంత ద్రవ్యము పెట్టుబడి పెట్టి రిపేరు చేయించిన మొత్తం యింతవరకు కర్ణంగారికి యెస్టేటువల్ల ముట్టనందున, అప్పులవాండ్ల బాధపడలేక తన బంగారు కాపులు, కట్టికడియము, అంటు కోర్లు కుదవ పెట్టి కూలీలకు యీకెదపడుంగరు యిచ్చుట యీక చాలచింతనీయము "తాకరి యాస్తి జబర్ దస్తి, ముంగ్లైతో ఖబర్ దార్" అన్నట్లు యీకన్నం పుద్యోగము తాము వహించాలని. అహోరాత్రమ్ము నిద్రలేక తంటాలుపడు, తిరస్తాదారు, వెంకటగిరిమట్టు తిరిగి ముప్పులుగా సంపాదించుకున్నంత్యూ యిది ఫలితమేనా.

(జన హితైషి)

[illegible] వృణ నివారిణి.

1/4 పౌన్ను కట్టింపు జలముచేర్చి సేవించిన [illegible] దగ్గులు తగ్గును. [illegible] పోవును. సుఖమును, యారోగ్యమును కలిగించును.

1/2 పౌను రు 2-4-0
1/4 పౌను రు 1-4-0

జి. యెరుకల రెడ్డి
ప్రొప్రైటరు,
శ్రీ. వి. ఇ. రెడ్డి ఫార్మసీ హాస్పిటల్
[illegible]

భూమి శిస్తు ఆపుదల.

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు

1344 వ ఫసలీ భూమిశిస్తు యీక్రింది బాపతుల నుండి రూపాయకు 2 అణాల చొప్పునను, 1¾ అణాల చొప్పునను, 1 1/4 అణా చొప్పునను, 1 అణా చొప్పునను వసూలుచేయకుండ 1345-వ ఫసలీ వరకు ఆపుచేయించబడుయున్నదని, యీ 10—1—35 వ తేది జి. ఒ. యందున్నది.

రూపాయకు 2 అణాలు.

మలబారు, దక్షిణ కన్నడ మండలములలో రయితువారీ తోట భూముల పయిగల శిస్తునుండియు, 1918-19 లో గాని, లేక ఆటుతరువాత గాని, రీసెటిల్ మెంటు చేయబడిన భూముల శిస్తునుండియు రూపాయకు 2 అణాల చొప్పున.

రూపాయలో 1 3/4 అణాలు.

(ఎ) రయితువారీ పల్లపు భూముల శిస్తు నుండియు (బి) రయితువారీ భూములపయి కట్టబడు నీటిపన్ను నుండియు (సి) జమీందారీ భూములపయి కట్టబడు క్విట్రెంటుపన్ను నుండియు (డి) 1918-19 లో గాని, లేక ఆటు తరువాత గాని రీసెటిల్ మెంటు కాబడిన భూముల యొక్క శిస్తు నుండియు రూపాయలో 1¾ అణాల చొప్పున.

రూపాయలో 1 1/4 చొప్పున.

పైన చెప్పబడిన భూములుగాక మిగిలిన యితర భూములయొక్క శిస్తు నుండి, రూపాయలో 1 1/4 అణా చొప్పున.

రూపాయలో 1 అణా చొప్పున.

(ఎ) రయితువారి మెరక భూములశిస్తు నుండియు (బి) ప్రొప్రయిటరీ యస్టేట్లు కాకి యీనాములపయి కట్టు క్విట్రెంటు శిస్తునుండియు (సి) 1918-19 లో గాని, లేక, ఆటు తరువాతగాని, రీసెటిల్ మెంటు కాబడిన మెరక భూముల శిస్తు నుండియు, రూపాయలో 1 అణా చొప్పున.

కొన్నిచోట్ల పంటలు నీరసించి పోయియుండుటచే, అట్టివానికి, యీపయి ఆపుదల యుత్తరవుతో తోక్యములేకుండ, ఇదివరకేవులలోనున్న బోర్డు స్టాండింగు ఆర్డర్లను పరిశీలించి, ఆపుదలలు, రిమిషన్లు ఇవ్వబడునని తెలియుచున్నది.

కిదిరి తాలూకాలో శిస్తు రెమిషన్

రెవిన్యూ బోర్డువారి సలహాపై అనంతపురం తాలూకాలో కొన్నిప్రాంతములందు నూటికి 50 వంతున శిస్తును తగ్గించుటకు ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి కదిరితాలూకాలో క్షామపరిస్థితులుండుటచే ఆ తాలూకా యందలి మెరక భూములకు 100 కి 50 వంతున శిస్తుతగ్గించవలెనని రెవిన్యూ బోర్డువారు సిఫార్సుచేసిరి. 1344 ఫసలీలో వసూలు చేయవలసిన బక్కాలి, యిందలి వసూళ్లు కూడా నిలుపుచేయవలెనను బోర్డువారు సిఫార్సు చేసిరి. దీనినికూడ ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి.

* * *

ఈనెల 16 తేదితో అంత్యమగు వారములో ప్రారంభాయుండి ఎగుమతియైన వుసిగాము విలువ రు 12759909 లు.

ఫైనాన్సు కమిటీ

100 కి 18¾ రిమిషన్ సిఫార్సు

మదరాసు ఫైనాన్సు కమిటీ సమావేశము [illegible] 15 తేదిలో ముగిసినది. [illegible] ఫసలీలో శిస్తురమిషన్ గూర్చి కమిటీవారు [illegible] వెనుకటి సంవత్సరము సిఫార్సుచేసినట్లు [illegible] భూమిశిస్తు [illegible] 100 కి 8¾ [illegible] సిఫార్సుచేసిరి.

విలేకరులకు సూచన.

జమీన్ రైతు పత్రిక నెల్లూరుజిల్లా జమీన్ రైతుల కొఱకు మాత్రమే ఉద్దేశింపఁబడినదిగాదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రమునందలి వివిధ జమీన్ రైతుల కొఱకును, గవర్నమెంటు గ్రామములందలి రైతుల కొఱకును ఇది కృషి చేయుటకు కంకణము కట్టుకొనియున్నది. కనుక వివిధ ప్రాంతములందలి రైతు మహాశయులు శ్రద్ధ వహించి వార్తలు విశేషములు మాకు వ్రాసి పంపుచో వానిని కృతజ్ఞతతో స్వీకరించి ప్రచురించెదము. వ్యాసములు వ్యక్తి దూషణ లేకుండునట్లు వ్రాయఁబడవలెను.

సంపాదకుడు.

జమీన్ రైతు
శుక్రవారము.
18-1-1935

గ్రామసౌభాగ్యసంఘము.

మహాత్ముడు-మన అధికారులు.

(రంగనాయకులుగారు)

కాంగ్రెసునకు మహానాయకుడుగా నుండిన శ్రీ గాంధి మహాత్ముడు నడుపుచుండెను గనుక, హరిజన సేవాసంఘమునకు ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రత్యేక సహాయమేమి చేయరాదనిరి. కాంగ్రెసు నువదలి యిప్పుడు తనభారతీయత్వ వైఖరి యందే గ్రామ సౌభాగ్య సంఘమును స్థాపించితేకూడా, సహాయనిరాకరణము చేయుమనుటకంటె గొప్పపనిచేయాలని కాబోలు, మహాత్ముని ప్రయత్నములను సర్వవిధముల మొదర్కొనాలన్నారు గా॥ లార్డు వెల్లింగుడను గారి ప్రభుత్వము. రయితులను, కూలీలను రక్షించవలసిన ధర్మము ప్రభుత్వానిది. ఆయన వృటిః తన ధర్మాన్ని యింతవరకు నిర్వహించవడానికి ప్రయత్నించలే॥. ప్రజల రక్షించడానికి, వృద్ధిచడానికి కంకణము కట్టుకొన్నామని వెలుగెత్తి ప్రకటించే కాంగ్రెసుతోనే చాలామంది సాధారణ ప్రజలకు తాత్కాలికంగానైనా రక్షణ సౌకర్యాల కల్గించే ఖద్దరుఉత్పత్తి, దంపుడుబియ్యము, వివిధగ్రామ్య వాణిజ్యముల పెంపొందించడానికి తగినంతప్రోత్సాహం చూపెట్టనప్పుడు, ప్రభుత్వపు ఉదాసీనతను ఆశ్చర్యపడ నక్కరలేదను కొంటామా?

సరే. మహాత్ముడు దరిద్ర నారాయణుని సేవకుడు, ప్రతినిధి. దినానికి స్త్రీకి అణా, పురుషునికి అణాకాని కూలి కూడా సంపాదించుకోవడానికి వసతులు లేని, దుర్భిక్షముచేత బాధపడే రాయలసీమ మొదలైన ప్రాంతాలు ఎన్నోకలవు మనదేశాన యనేసంగతి ఆయన యెరుగునుకదా. అట్టి దీనానులైన బీదలకు దినానికి మరి నాల్గుపైసాలయినా, తమ కామాత్రపు కనీసపు ఆదాయమైనదక్కడానికి తగిన వసతులు కల్పించాలనే తీవ్రమయిన ఆవేదన, పట్టుదల మహాత్మునికి యిరవై సంవత్సరాల క్రితమే కల్గింది. సబర్మతీ రేవులందా ఆవేదన కార్యరూపము దాల్చింది. ఖద్దరుఉత్పత్తే దాని బాహ్యస్వరూపము. అంతమాత్రాన హెచ్చుమంది కార్మికులకు తగిన జీవనోపాధి కల్పించడానికి వీలుకల్గడం లేదని తలంచి, దూదేకుల ముకాణా దారుడైన గాంధి శిష్యుడు శ్రీ శీతారామశాస్త్రి వడ్లదంపును ప్రారంభించారు. దానిద్వారా గుంటూరు, కృష్ణాజిల్లాలలో వేలకొలది హరిజనులు, బీదలైన శూద్రులు, ఒక్కొక్కరు దినానికి అధమం మూడణాల కూలి సంపాదించుకో గల్గుతున్నారు.

కాని, యిదివరకే వివిధ వృత్తులలో వుండి, తమ జీవనోపాధి నానాటికి మిల్లుల పోటీవలన, విదేశీయ వస్తు దిగుమతుల వలన, క్షీణించుచుండి దిక్కుగానకుండిన కోట్లకొలది కళోత్పత్తి సంబంధిత కళోపాసకుల రక్షించడానికి కాంగ్రెసు పూనుకొంటే మేలనుకొన్నాడు మహాత్ముడు. కాని మిల్లుల ద్వారానే, అత్యున్నత పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి ద్వారానే కార్మికుల దుర్గతి రక్షింపదగునను కొందరి ప్రభావం కాంగ్రెసులో ప్రబలి పోతుండడం గ్రహించి, స్వతంత్రంగానే తాను యిట్టి దిక్కులేని కార్మికుల వెనువెంటనే రక్షించడానికై గ్రామ సౌభాగ్య సంఘము మహాత్ముడు పెట్టినాడు!

ఏవ్విధముగనైతే నేమి, మహాత్మునంటిన ప్రతిపాదితము, ఆయన సందేశము గ్రహించిన ప్రతివారు జాతీయోద్రేక్తులై దేశసేవా నిరతులగుచుండుట చూస్తున్నది ప్రభుత్వం. ఖద్దరువేసుకొన్న వాళ్లెల్లా మహాత్ముని శిష్యులుగా ప్రజలచే లెక్కింపబడుచున్నారు. మహాత్ముని పేరు తలచేవాళ్లెల్లా జాతీయవాదులగుచున్నారు. ఆయన ఆజ్ఞలను, ఆదేశాలను పాటించే వాళ్లెల్లా ఏలాంటి సేవయందు నిమగ్నులైనా, వారి సహాయం పొందే వారందరికిని స్వాతంత్ర్య దేవతను తమకు ప్రత్యక్షముచేయడానికి వచ్చే పూజారులుగా కన్పడుచున్నారు. కాంగ్రెసులోవున్నా, లేకపోయినా, హరిజనులకేసన్నా, వృత్తికారులకేసన్నా, ఖద్దరుశిస్తుతగ్గదలకేసన్నా వాసన తగిలితే, మహాత్ముని శిష్యుల సంబంధముంటే, గాంధి నామంజపింపబడితే, తమ ప్రాబల్యానికి భంగంవస్తుందని, కాంగ్రెసుకు బలము కల్గుతుందని, స్వాతంత్ర్యోద్యమంకు శక్తివస్తుందని ప్రభుత్వం భయపడడంలో ఆశ్చర్యమేమున్నది?

అందుకనే మొన్నటిదాకా రైతులంటే నిర్లక్ష్యంగామాచి, గవర్నరుగారి వద్దకు రాయబారానికి కూడా పోవడానికి రైతులు అనర్హులని తలంచిన ప్రభుత్వం యిప్పుడు తన వుద్యోగస్థులను రైతుల యెడల మిత్రత్వము చూపెట్టమంటున్నది. కూలీలంటె, అందునా, గ్రామాలలో వుండి వృత్తులను అవలంబించే వాళ్లంటే లెక్కలేకుండిన ప్రభుత్వం, యిప్పుడు, ఆకోట్లకొలది బీదల యెడల తన కృపాకటాక్ష వీక్షణాముల సారించుచున్నది. గ్రామాలంటె అసహ్యంచుకొన్న కలెక్టరులు యికముందు గ్రామాలలో మకాముచేయాలట. మోటు గుడ్డలు కట్టుకొనే రైతులతోనే గాక, స్నానానికి కూడానోచుకోని గోచిపాతల కూలీలతో సరసంగా, స్నేహపూరితంగా మాట్లాడాలట. ప్రచారం చేయాలసిన, వ్యవసాయ, వాణిజ్య, ఆరోగ్యశాఖల వుద్యోగులింతవరకు స్వధర్మం జరుపకుండా ప్రజల నిర్లక్ష్యపరచడం మానాలట. అంతేకాదు. వేలకొలది ప్రజలు మొరబెట్టుకుంటుంటె, వినీవినట్లు పైవంకచూస్తుండే రెవిన్యూ, ఇర్రిగేషను వుద్యోగస్థులు కూడా గ్రామస్థులకు సలాములు పెట్టడమేకాకుండా, వారినాను భూతికోసరం, ఆమోదంకోసరం, వారిమీద ప్రభుత్వమునకు కల్గిన ప్రేమగురించి వుపన్యాసాలు యివ్వాలట. ఇదంతా ఎందుకూ? ప్రజలు మహాత్ముని శిష్యులు కాకుండటానికేనా? కాంగ్రెసుమీద వారికి ప్రేమ కలగకుండటానికేనా? స్వాతంత్ర్యముమీద వాంఛకోరిక పుట్టకుండటానికేనా? బ్రిటిషువారిదే చాలుఅనుకోవడానికేనా? జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ వారి రాజ్యాంగ విధానము బాగుందిలే అనుకోవడానికేనా? ఇకముందునిలబడే దాస్యపిశాచపురోహితులైన అభ్యర్థులకు ప్రజలు తమవోట్లివ్వడానికేనా? కాదా?

బాగున్నది యీపద్ధతి. మన రైతులు, కూలీల కొట్టనేతిలో పడబోతున్నది. అటు గాంధి, ఇటు లార్డువిల్లింగుడను మనకు సహాయం చేస్తారట. ఇద్దరివల్లా సహాయంపొందాలసిందే. అటు గాంధి మన మనిషి, ఇటు ప్రభుత్వప్రతినిధి మనదే. ఎట్లయినా మన ప్రజలు మాత్రం స్వరాజ్యాన్నే కోరుతారు సదా!

భూమి శిస్తు నిర్ణయము.

ఆంగ్లభాషలో రెంట్ అనుశబ్దమును టాక్సు అను శబ్దము కలవు. ఇండియాలో భూమి సాగుచేసినందుకు రైతులు చెల్లించు మొత్తము టాక్సు (అనఁగా పన్ను) గా భావించ వలసినదేకాని రెంటుగా భావించుటకు వీలులేదని మనుస్మృతియందుఁ జెప్పఁబడియుండుటేకాక, ఇటీవల శాస్త్రకారులుకూడ ఒప్పియున్నారు. "రక్షణ కొఱకుఁ జెల్లింపఁబడు మొత్తము పన్నుగా భావింపవలెననియు, అట్లు కానిచో రెంటుగా భావింపవలెననియు" కొందరు శాసనకర్తలు నిర్వచించియున్నారు. దీనినిబట్టి మనము గవర్నమెంటుకుఁ జెల్లించుమొత్తము పన్ను అని చెప్పవలసి యున్నది. చోరభయమును, యుద్ధముల బాధయు లేకుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు చేయుటచే, వారు రైతుల యొద్దనుండి పన్ను నుబుచ్చుకొనుటకు హక్కుదారులైరి. భూమియందుఁ బండించునట్టి ఫలితములో ఎంతభాగము (ప్రొపోర్షన్) ప్రభుత్వమునకుఁ జెందదగునో మనుస్మృతి యాదులను ఇతర స్మృతులందును స్పష్టముగా జెప్పఁబడియున్నది. భూమియందలి సారవంతమును బట్టియు, వ్యవసాయమునకగు కర్చులను బట్టియు ఈ భాగము నిర్ణయింపఁదగుననియు, ఈభాగము ఒకటిలో ఎనిమిదవభాగముగాఁ గాని, ఆరవభాగముగాఁ గాని, లేక 12 వ భాగముగా గాని యుండఁదగుననియు ఆ గ్రంథములందుఁ జెప్పబడియున్నది. యుద్ధకాలమున మాత్రము రైతు పండించు పంటలో నాల్గవ భాగము ప్రభుత్వమువారు గైకొనుటకు హక్కుదారులై యుండురనికూడఁ జెప్పబడియున్నది. ఈ సూత్రములు ధర్మవిరుద్ధములు కావని భూమిశిస్తులు నిర్ణయించు నిపుణులు ఇంతవరకును అంగీకరించి యున్నారు. పూర్వకాలమున ప్రభుత్వమువారు, భూమిపన్నులు కాక ఇతర వివిధములైన పన్నులు వసూలుచేసిరో మనకు నిర్ధారణగా తెలియదు. కాని భూమిపన్నులకు సంబంధించిన పైసూత్రములు కాలము జరుగుకొలందియు ఎట్లు తారుమారైనవో మనము విమర్శింప వలసియున్నది. ప్రభువులు అసమర్థులగుటచే రైతులయొద్దనుండి శిస్తులువసూలు చేసికొనఁ జాలక "మునిగుత్త" పద్ధతిపై నిర్ణీత ప్రదేశముల విచారణ కొందఱిపైఁ బెట్టిరి. వారికి నిర్ణయింపఁబడిన విధులు అందఱికిని ఒక్కవిధముగా నుండక వివిధములుగానుండెను. కాని రైతుల యొద్దనుండి వసూలు చేసిన మొత్తములో కొంత

మొత్తము స్వప్రయోజనమునకై వినియోగించుకొని నిర్ణీత మొత్తమును ప్రభుత్వమువారికి వీరు చెల్లించుచుండిరి. ఈవిధముగ స్వీకరించువారే జమీందారులను నామములతో పిలువబడుచుండిరి. బ్రిటిష్‌వారు మన రాజధాని పరిపాలనాభారము వహించునాటికి, పైపద్ధతులపై గ్రామాధికారము కల్గిన జమీందారులు చెలాయించుచుండిన అధికారములను గూర్చియు, వారికిని ప్రభుత్వమువారికిని నడుమ నుండవలసిన సంబంధములను గూర్చియు విచారణ సల్పిరి. ఆవిచారణ ఫలితముగ, వివిధ జమీందారులకు అయా సందర్భములను బట్టి సనదులను జారీ చేసిరి. కాళహస్తి, వెంకటగిరి జమీందారీలపై విధింపబడిన పేష్‌కస్ రైతుల యొద్దనుండి వసూలు చేయబడుచుండిన మొత్తములను బట్టి నిర్ణయింపబడక ఈ జమీందారులు సేనకై వెచ్చించుచుండిన మొత్తములను బట్టి నిర్ణయింపబడెను కాని చిన్న జమీందారీలలో వసూలు మొత్తములను బట్టి పేష్, జోడి, వగైరాలు నిర్ణయింపబడెను. చారిత్రక విషయములు గమనింతుమేని జమీందారులు ప్రభుత్వకార్యములు అనcగా పన్నులు వసూలు చేయుటకు ఏర్పడిన వారగుటచే, వీరికి చెల్లింపబడు మొత్తములు "రెంటు" మొత్తము లని చెప్పుట, రెంటు శబ్దమునకు అపార్థము చేయుటయే యగును. ఒకరి భూమిని ఒకరు ఉపయోగించుటకుc జెల్లింపబడు మొత్తము "రెంటు" అని చెప్పబడుచున్నది. ఈనిర్వచనమును బట్టి జమీందారులకు రైతులచే చెల్లింపబడు మొత్తము రెంటుకాక పన్ను అగుచున్నది. జమీందారీలలో నుండు సాగుబడి భూములకు జమీందారులు హక్కుదారులగుచు లేని, ఇచ్చటి రైతులు చెల్లించు మొత్తములకు రెంటు అని చెప్పవచ్చును కాని జమీందారుల విచారణలో నుండు గ్రామములందలి భూములు ఈ గ్రామములు జమీందారుల స్వాధీనమైన కాలమునుండియు, అంతకు పూర్వమును, రైతుల స్వాధీనముననే యుండుటవలనను, జమీందారులు పన్నులు మాత్రమే వసూలు చేసికొనుచుండుట వలనను, జమీందారులకు సాగుబడి భూములందు అనుభవ హక్కు లేదని చెప్పవలెను. ఈ సందర్భములు వెంకటగిరి మొదలగు సంస్థానముల పేష్‌కస్ మొత్తములు నిర్ణయించినవారికిc బూర్ణముగ దెలిసియుండియు, వారు అట్టి కాలమునందలి రాజకీయ పరిస్థితులను బట్టి లోతుగ బోక, పేష్‌కసులను ఎట్లో నిర్ణయించిరి. క్రీస్తుశకము 1800 సంవత్సరమున వెంకటగిరి, కాళహస్తి, బొమ్మరాజు, సైదాపురం జమీనుల విచారణకై స్ట్రాటన్ దొరగారు కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. 1808 వ సంవత్సరమున వెంకటగిరి సైదాపురం ఎస్టేట్లును, కాళహస్తి జమీందారీయందలి పామూరు తాలూకాయును నెల్లూరు మండలమునc జేర్పబడినవి. స్ట్రాటన్ దొరగారి విచారణకాలమున అనగా 1802 సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 24-వ తేది లార్డుక్లయివుగారి చేవ్రాలుతో వెంకటగిరి సంస్థానమునకు సన్నద్ మిల్కియత్ ఇస్తిమిరారు జారీ చేయcబడినది.

కీ॥ శే॥ బొల్లిని మునుస్వామి నాయుడుగారు.

ఇటీవలలో కొంతకాలము ప్రధాన మంత్రులుగ నున్నట్టి బొల్లిని మునుస్వామి నాయుడుగార్కి 51 సంవత్సరముల అకాలమరణము గలిగి నందులకు మిగుల చింతించు చున్నాము. వీరు రైతుకుటుంబమున జనియించి, పకాలములో ఉన్నత విద్యనేర్చి, న్యాయవాది వృత్తిలో వెంటనే ప్రవేశించిరి. అప్పటినుండియు రాజకీయముల యందు శ్రద్ధ పట్టుదలలతో పనిచేయుచు, స్థానిక కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా కూడ కొంతకాలము పనిచేసిరి. జస్టిసుపక్షము పొడచూపగానే, దానిని చేపట్టి, తొలుదొల్త ఆలోచన వర్గములో నొకరై యుండి పానగల్ రాజాగార్కి కుడి భుజమై యుండిరి. రాజాగారి మరణానంతరం, వారే ముఖ్యనాయకులై, కొంతకాలము తర్వాత పార్టీలోని అంతఃకలహముచే నాయకత్వము గోల్పోయిరి. అప్పుడు కూడా జస్టీసు పక్షమును విడనాడుట కిష్టములేక ఆపార్టీలోనే ఒక అంతశ్శాఖను ఏర్పరిచి, దానికి నాయకులుగ నుండిరి. శ్రీ నాయుడుగారు జమీందారులను ముఖ్యులుగ నున్న పార్టీకి చెందినవారైనప్పటికిని, రైతు శ్రేయస్సు సదా కోరినవారగుటచే, రైతు సమస్యలు చర్చకు వచ్చినపుడెల్లను, రైతు పక్షమునే అవలంబించి, వారి మేలుకొరకు పాటుపడుచుండిరి. టోలుగేట్లు తీసివేయించుటలో నేమి, ఎస్టేటు ల్యాండు అక్టు సవరణ చట్టములో నేమి, యినాముల బిల్లు విషయములో నేమి, వారొనర్చిన కృషి అపారము. పార్టీ అనవలలో చిక్కి, ప్రజలకు చేయcదలంచిన మేలు చేయజాలక పోయిరి. సాధ్యమైనంతవరకు ఒక్కొక్కప్పుడు పార్టీవారి ప్రతిఘటనచే హాని చేయుటకూడ అరికట్టించిరి. వీరిని రైతు పురోభివృద్ధికి వారొనర్చిన కృషి రైతు నాయకులకు ఆదర్శప్రాయమై యున్నది. వీరి మరణమువలన అంధ్రమాత ఒక పుత్రరత్నమును గోల్పోయినది. వీరిఆత్మకు పరమేశ్వరుడు శాంతి నొసగుగాక. వారి కుటుంబమునకు మాసానుభూతిని తెల్పుచున్నారము.

రంగాగారు ఢిల్లీ వెళ్లుట.

ఆచార్య రంగాగారు శ్రీమతి భారతీదేవిగారితో కూడా తే 14 దిన నిడదవోలు నుండి ఢిల్లీకి అసెంబ్లీ సమావేశమునకు పయనమైరి. సమావేశ మంతయు వరకు వారచటనే యుందురు.

*   *   *

నెల్లూరు గవర్నమెంటు ఆసుపత్రి—డాక్టర్ల ఉదాసీనత

ఇటీవల సర్కారు మిరాశీదారికి [illegible] డాక్టరు గారు హైడ్రోసీలు ఆపరేషను చేసి [illegible] క్యాంపునకుపోయి, [illegible] తిరిగివచ్చెను. [illegible] 19 రోజులు ఆసుపత్రిలో నుండెను కాని జిల్లాడాక్టరుగారు ఆపరేషను చేసినతర్వాత రోగిని చూడనేలేదు. [illegible] ఉపచారము సరిగలేక సెప్టిక్ అయినది. [illegible] డాక్టర్లకు చెప్పకుండా యింటికివచ్చి, మరొకరు [illegible] ఆసుపత్రికిపోయి చికిత్స [illegible] వచ్చెను.

ఒక పిలీడరు.

బొబ్బిలి ఎస్టేటు

ఆడవరం సెటిలుమెంటు.

స్పెషల్ రివిన్యూ ఆఫీసరువారు మరల భూములు, పంటలు తనిఖీ చేయుట.

తే 7—10—34 దీని ప్రస్తుతం సెలవులో నున్న స్పెషల్ రివిన్యూఆఫీసరు వారగు యం. సోమరాజులు సెట్టిగారు ఆడవరంభూములకు రేట్లు నిర్ణయించిన సంగతి లోగడ పత్రికలో ప్రచురింపబడినది. ఇప్పుడు ఉన్న ఆఫీసరువారగు మి॥రా॥ యం. ఆర్. బంగారుగారు తే 20—11—34 దిన సెటిలుమెంటు డ్రాఫ్టుపట్టాలు రైతుల కివ్వబడును గాన ఆతేదికి పాలకొండ రైతులందరు హాజరు కావలెనని నోటీసులు జారీచేయించిరి. తే 20—11—34 కి ఆడవరం రైతులందరు పట్టాలు పుచ్చుకొనుటకు పాలకొండ వెళ్లగా, సదరు పట్టాలు ప్రస్తుతం యివ్వబడవనిన్ని తిరిగి వాయిదా తెలియజేయబడునన్ని మరియొక నోటీసు తాలూకా ఆఫీసువారు యివ్వగా రైతులందరు గ్రామమునకు పోయిరి. తరువాత చాలామంది రైతులు తీర్థయాత్రార్థం శ్రీ జగన్నాథము వెళ్లుచుండుటచేత మాకు జనవరిలో పట్టాలు యిచ్చు వాయిదా యిప్పించవలసినదని తే 24-11-34 దీని పిటీషను దాఖలుచేసి గ్రామాంతరం వెళ్లిరి. యీలోగా తే 27-11-34 దీని శ్రీ స్పెషలు రివిన్యూ ఆఫీసరువారు ఆడవరం భూములు తే 5-12-34 దీని తనిఖీ చేయునిమిత్తం వచ్చుచున్నారు గనుక రైతులందరు ఆనాటికి హాజరుగా నుండవలయునని నోటీసిచ్చిరి. రైతులు యిచ్చిన పిటీషన్ను పైని ఆ వాయిదా ఆగిపోయినది. ఆఫీసరువారు తే 9-1-35 దీని వాయిదావేసి ఆడవరం గ్రామం దయచేసినారు. సంస్థానం ఆఫీసర్లు, శ్రీ దివాంజీగారు, తాసీల్దారుగారు, సర్వేయరుగారు మొదలగు పురోహితులుగా కూడా ఉదయం 8 గంటలకు ఆగమనము చేసిరి. రెండవ తరమని ఏర్పాటుచేసిన ముంపుకు భూములు మంచివేయని చెప్పుచూ, తాసీల్దారుగారు ఆఫీసరువారిని ఆభూములను చూపుటకు తీసుకొని వెళ్ళిరి. రయితులు ఆభూములు ముంపు అగుటచే చాలాపంట నష్టమగుననిన్ని 1 వ తరమని నిర్ణయించిన ఎ 210—33 లు భూములలో సుమారు నూరు యెకరములభూములకు తగిన నీటి కాలువ లేనుగా ఏటిలోనుండి రానందున నీల్లు భూములలో పడకపోవుటచే భూములు చాలా నిస్సారములై పంటలు సరిగా పండక పోవడమేగాక ఏమాత్రము వర్షములు జాస్తిఅయినా సస్యములు మునిగి పోవునని [illegible] ఆఫీసరువారికి విన్నవించుకొనిరి. [illegible] మూడవతరం భూములను చూపుటకు శ్రీ సంస్థానం ఉద్యోగస్తులు ఆఫీసరుగారిని తీసుకొని వెళ్ళి ఆభూములు చాలా మంచివని చెప్పిరి. [illegible] ఎంతవరకు అన్యాయమో [illegible] చెప్పకొనిరి. మరికొన్ని చాలామాగాణి భూములున్ను, జలాధారములు లేనందున [illegible] శ్రీ ఆఫీసరువారు సెలవిచ్చిరి.

తరువాత కళ్లములలో [illegible] క్రింద చేను కుప్పలలోనుండి [illegible] ఎస్టేటు [illegible] ఒక [illegible] శ్రీ దివాంజీగారు, శ్రీ [illegible]

పిఠాపురం కోర్టు.

[illegible] తే 10 దీని [illegible] రు. ము 1 కి [illegible] రు 10 లు వగైరా [illegible] చేయు ధనము, [illegible] దర్శనము కావాలనాక

[illegible]ఫీసరువారు, తాసీల్దారుగారు విశ్రాంతిగా ప్రస్తావించిరి. అంతవరకు రయితులు దూరముగా చెట్లక్రింద మూకలుగానుండిరి. పిమ్మట ఆఫీసరువారు రయితులను పిలిపించి యిదివరకు నిర్ణయించిన శిస్తురేట్లు సరిగానున్నవా లేక తగ్గించవలెనాయని అడిగిరి. రైతులు రేట్లుచాలా అధికముగా నుండుటచే తగ్గించవలెనని కోరిరి. పూర్వము నుండీ యీఅధిక శిస్తులు ఏలాగు చెల్లించుచున్నారని ఆఫీసరువారు రైతులను అడుగగా ధరలు చాలా తక్కువగా నుండుటచే శిస్తులు చెల్లించుట కష్టసాధ్యముగానున్నదని రైతులనిరి. ధరలు ఎప్పుడూ యీవిధముననుండునా ముందు హెచ్చుగాదాయని ఆఫీసరువారు సెలవిచ్చి యింకా ఏమైనా చెప్పుకొనవలసియుండిన అవసరమును వారు పది గంటలకు [illegible] రావలసినదని చెప్పి సర్వేయరుగారు వెళ్లుచుండగా నిరాధారమగు పెద్దచెరువును తనిఖీచేసిరి. అంత రైతులు ఆఫీసర్లందరికి తెలుపుకొనుచుండిరి.

ఆతరువాత రైతులు [illegible] పిటీషను వ్రాసి [illegible] దాఖలుచేసిరి.

పిటీషను [illegible] పూర్వము [illegible] మజరాలు [illegible] వారు. శిస్తు [illegible] లన్నియు, [illegible] శిస్తురేట్లు చాలా [illegible] రైతులు 1922 లోనే సర్వే సెటిల్మెంటుకు ప్రభుత్వమువారికి పిటీషను పెట్టుకొని ప్రయత్నించుచుండిరి. సెటిల్మెంటు పన్నెండు సంవత్సరములైన తరువాత జరిగినది. రేట్లు గత అక్టోబరులో నిర్ణయింపబడినవి. ఈ పన్నెండు సంవత్సరములు రయితులు పరపతి పుట్టినదగ్గర అప్పులు తీసుకొని సంస్థానం శిస్తులు కట్టుటచే యిప్పటికి ఆడవరం రైతులు సుమారు యాభైవేల రూపాయీలవరకు ఋణగ్రస్తులై సంస్థానంవారి డిక్రీలు అనుభవించుచు మొదలగు బాధలకులోనై తినుటకు అన్నము కట్టుటకు గుడ్డలేక కృంగి కృశించుచూ జీవనోపాధి చేయుచున్నారు గనుక [illegible] రకములను శిస్తులను [illegible] సెటిల్మెంటు రేట్లనుగాని విజయనగరం సంస్థానం గ్రామములు [illegible] ఎరగాం రైతులు ఆఫీసరువారికి దాఖలు చేసుకొనిరి. [illegible] శ్రీ ఆఫీసరువారు [illegible] పిటీషనులు [illegible] పట్టాలు యిప్పించెదమని సెలవిచ్చిరి.

——   ఒక రయితు.

భారత గానసభ

[illegible]

కావలి రయితులసభ.

నే 8 వ తీర్మానించబడిన తీర్మానములు.

1. కావలి తాలూకాలో గ్రామ కృష్ణా రైతు సంఘములు కొన్నింటి తాలూకా సంఘమును స్థాపించుటకు ప్రస్తుతము యుండులో సమావేశ పర్చినవారిని తాత్కాలిక సంఘముగా యున్నట్లు గుర్తించినది.

2 ఆర్థిక మాంద్యముచేత వ్యవసాయపు నష్టకష్టములచేత బాధపడుచున్న ఈ జిల్లా రైతుల మీద అధికపుపన్నులను వేయుటకై ఏర్పాటుచేసిన సెటిల్ మెంటుపార్టీని రద్దుచేయవలెనని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమును ప్రార్థించుచున్నారు.

3 రైతు క్షేమాభివృద్ధికి అత్యవసరమ్యైన శాసనములను నిర్మించుటకు మహాసభకుమద్రాసు రాష్ట్రమందు, జమీందారులు, కోటీశ్వరులచే రెండవ శాసనసభను నిర్మింపబడియుండి రైతులపై బరువున్న తీసుకోరాన్ని తగ్గించే ఏర్పాటులచేసి భారత దేశముల స్వాతంత్ర్యాభివృద్ధికి ఆర్థిక క్షేమమునకు భంగకరమైన జమీందారీ పద్ధతి నిరంతరమైన స్వదేశ సంస్థానపు పాలనా పద్ధతిని రద్దుచేయుటకు వీలుకలుగ చేసి వివిధ మతస్థుల, కులస్థుల మధ్య పరస్పర వైషమ్యము పెంపొందునట్లు చేసి భారతదేశానికి స్వరాజ్యము సత్వరంగా దక్కనీయకుండా చేయు జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీ రిపోర్టును ఈ రైతు మహాసభవారు సంపూర్ణముగా నిరసించుచున్నారు.

4. గ్రామాధికారులు అన్నిపనులకు యీనాములు మున్నగు వీటిలచే నిర్బంధముగా పెట్టించి చేయించుకొను చుండుటను ఈ సభవారు ఖండించుచూ ఇకపైవారు ఈ దురాచారమును మాని వేసెదరని వారిని కోరుచున్నారు.

5. భారతీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదన యుద్ధమునందు ప్రథమమునుండి పోరాడుచు భారత కాంగ్రెసు సభలకు నూతనముగా యెన్నుకోబడి యుండిన యిటీవల రెండు ఆసెంబ్లీలో అత్యంత ఘన విజయము పొందిన శ్రీ కాళేశ్వరరావు (శ్రీ) అభ్యర్థులకు కాంగ్రెసు మహాసభ వారు అభినందనలు తెలుపుచున్నారు. ఈ సభవారు వినోద పరచుచున్నారు.

6. కార్మికజనుల స్వాతంత్ర్యముకై దీర్ఘకారాగృహవాసము వలన అనారోగ్యముచే బాధపడుచున్న యమ్. యన్. రాయి గారిని వెంటనే విడుదలచేయుట ధర్మమని యీ సభవారు ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారు.

7. కావలి తాలూకా బిట్రగుంట గ్రామములో మెట్టుభూమారు 500 యకరములలో రైతులు వర్షపు నీటితో వరి పయిరు పెట్టుకొన్నందుకు గవర్నమెంటువారు యేటేటా నీటిపన్నులు వేయుచున్నను యకరా 1కి రు 4-2-0 తీర్వాజాస్తి చార్జి చేయడం న్యాయము కాదనిన్ని ఆతీర్వను తొలగించవలసినదని తీర్మానించవలసినదిగా యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

8. ప్రస్తుతం రైతులకుండు ఆర్థికదుస్థితివల్ల ఫలితములు అలక్ష్యమువల్ల గవర్నమెంటువారు యీ జిల్లాలో మామూలుగా ఫిబ్రవరి మాసమును డి వాయిదా వాయిదాలుగా వసూలు చేయుచున్న భూమిశిస్తులు యీ సంవత్సరం మార్చినెల మొదలు నాలుగు వాయిదాలుగా వసూలుచేయవలసినట్లు గవర్నమెంటువారిని యీ రైతుసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

9. బొంబాయిలో జరిగిన కాంగ్రెసులో ఆమోదించబడిన తీర్మాన ప్రకారము మహాత్ముల వారిచే స్థాపింపబడిన అఖిల భారత గ్రామ పరిశ్రమల సంఘమువారిచే నిర్ణయింపబడిన కార్యక్రమము కొనసాగించు కొనుటకు ఆంధ్ర జిల్లాల కృషిచేయు వలయుననియు దాని కవసరమగు సంస్థల నేర్పాటు చేయవలయుననియు యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

10. గవర్నమెంటువారు చెర్వుల వర్వల క్రమ్మరనని రయితులభారం తొలగించి గవర్నమెంటువారే భరించవలయునని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

దీ స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్

8, తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

1933 అభివృద్ధి దశ.

నూతన వ్యాపారము రూ 17 లక్షలు.
చెల్లించిన క్లెయిములు ,, 2 లక్షలు.
సంవత్సరాదాయము ,, 3½ లక్షలు.

"కంపెనీ నిర్వహణ చాకచక్యమునకు
కంపెనీ వారిని ప్రశంసింపక తప్పదు.
ప్రస్తుతపు పాలసీదారులు రాబోవు
పాలసీదారులు కంపెనీ పరిస్థితులకు
గర్వించవలసిన అవకాశము కలదు"
అని ఆక్చ్యురీ శ్రీ. బి. మాధవగారు
ప్రకటించియున్నారు.

భారతదేశమంతట కదివాసము వేతనముపై పలుకుబడిగల
ఏజంట్లు కావలెను.

యమ్. యస్. ఆర్. ఎ. గుప్త,
మేనేజింగు ఏజంటు.

లంకా భావనాచార్యులు కావలెను.

శ్రీమాన్ లంకా భావనాచార్యులు (నెల్లూరు నవాబుపేట) అను ఆయన ఇటీవల చిత్తభ్రమ కలిగియుండి సంచరించు చుండినారు. ఆయన గస్తాలలో ఏకైక తాగి తిములు వస్త్రరా యేనకోనుచుండును. నెత్తి బట్టతల వెనుకప్రక్క చిన్నజుట్టుండును, వయస్సు 60 సంవత్సరములు మీరియుండును. చాయ నలుపు. ముఖమున దిట్టమైన తెంగల్ నామము రేఖలు చర్మముమీద బాగా తెలియుచుండును. ముందుపట్టు పన్ను విరిగిపోయినది. ఆయనలో ఆయన గొణుగుకొనుచుండును. ఆయనను యేమైన అడిగ నిన్ను వస్త్రీబతికించితిని. అన్నియు ఆయనే అనును. నామము చోగకిన నామము దిట్టముగా పెట్టియుండును. ఆయన చిత్త చాంచల్యములో విశేషముగా కేవాలయములలో మండుట ఎక్కువవాడుక. ఎవరైనను పలుకరించిన తనభార్య తన పుత్రుడు రామానుజాచార్యులు, తన మేనల్లుడు కాండూరు నరసింహాచార్యులు (మునిసిపల్ కౌన్సిలరు) అందరిని చెప్పును. ఈ ప్రయత్నముచేతనే యీయనను గుర్తింపవచ్చును. ఈయనకు రైలులో ప్రయాణము చేయవలెనని యుండెను. అట్లే ఎక్కడికో రైలులో ఎక్కి పోయినారు. చిత్తభ్రమవలన తిరిగివచ్చుటకు తెలియలేదు. ఇప్పటికి షుమారు 1½ సంవత్సరమైనది. బంధువులు చాలా చింతిల్లుచున్నారు. కావున ఎవ్వరైనను వారివారి ఊళ్ళలో ఇట్టి వ్యక్తి అగపడుచున్నాడాయని చూచి, పై చెప్పిన గుర్తులను, ఆయన సంసారము కుమారుడు మేనల్లుడు వారంతా నెల్లూరులో వున్నారనుట గ్రహించి, వారిని ఎట్లనైనను నెల్లూరు చేర్చినను లేక వారెక్కడవున్నదని ఈక్రిందివిలాసమునకు తెలిపినచో వెంటనేవచ్చి పిలుచుకొని వత్తురు ఈపుణ్యమును ఏ మహానీయులయినను కట్టుకొనవలయునని ప్రార్థన.

కాండూరు నరసింహాచార్యులు,
మునిసిపల్ కౌన్సిలరు.
నవాబుపేట, నెల్లూరు.

11. గవర్నమెంటువారు తీర్వజాస్తి ఫసలీ జాస్తులకు ఉత్తర్వులు లేకని అపరాధములు చేసిన ఉత్తర్వును రద్దుచేయ వలసినదిగా యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

12. గవర్నమెంటువారు కోర్టు సెంబర్లకు ఉప్పులు మురుగుల్లు ముజరాలు యివ్వకూడదని యుత్తర్వులు రద్దుచేయ వలసినదిగా యీసభవారు కోరుచున్నారు.

13. గవర్నమెంటువారు మురుగుల్లు నుస్తిలు అర్జీలు లేకనే గవర్నమెంటువారి అజమాయిషీ మీద ముజరా యిచ్చునట్లు యుత్తర్వులు చేయవలసినదిగా యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

14. గవర్నమెంటువారు వర్షాధారంవల్ల ఫలింపుచేయు భూములకు నీటితీర్వ చార్జిచేయుట మానవలసినదిగా ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

15. గవర్నమెంటువారు మయినరు గురించే వక్ చెర్వులకు మరమ్మతులకు కంట్రిబ్యూషన్ రయితులను కోరునట్లు చేసిన ఉత్తర్వును రద్దుచేయవలసినదిగా ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

16. 1931 సం॥లో జరిగిన గాంధి ఇర్విను ఒడంబడికలో ఉప్పు చేసికొనుటకు అనుకూలమైన ప్రాంతముల దరి ప్రజలు ఉప్పు తయారు చేసుకోవచ్చును అను షరతు యేర్పడి యున్నది. ఈమధ్య 1932 సం॥లో కాంగ్రెసువారు శాసనోల్లంఘనము ప్రారంభించిన కారణముచే ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేసినారు. అందుచే ఉప్పు దొరకునట్టిగాని లేక తయారు చేసికొనుటకు గాని వసతియున్న ప్రదేశములలో ప్రజలు సర్కారువారికి యేమిన్ని చెల్లించుకోనవసరము లేకుండ ఉప్పు కూడ తీసికోవచ్చును, తయారు చేసుకోవచ్చును. అని ఈసభవారు ప్రజలను ఉద్బోధించు చున్నారు.

17. కావలి కనిగిరి తాలూకాలలోనున్న మోపాడు ప్రాజెక్టు అనే జలాధారము కేవలము చాలినంత నీటివసతి లేక వరదు ప్రాజెక్టు రైతులు చాలా కష్టపడు చున్నారనిన్ని, వరదు ప్రాజెక్టు క్రింద కృష్ణాగా సముద్రమునకు పోవు పిల్లాపేరీ నీటిని అనకట్టద్వారా అడ్డగించి పిల్లాపేరీ క్రిందనుండి ప్రాజెక్టులో చేర్చబడిన గ్రామములకు నీటి వసతి చేయవలెనని ఈ సభవారు గవర్నమెంటు వారిని కోరుచున్నారు. పెన్న పైప్రాజెక్టు క్రింద నీటి తీర్వ చాల హెచ్చుగా యున్నదనిన్ని నాలుగు రూపాయలకు తగ్గించవలసినదిగా నీసభవారు గవర్నమెంటువారిని కోరుచున్నారు.

18. గవర్నమెంటువారు వ్యవసాయపు పనులకు నిచ్చు వడ్డీ రు 100 కి రు 0-5-4 వడ్డీ ప్రకారం యిచ్చునటు ఉత్తర్వులు ఇవ్వవలసినదిగా ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

19. శ్వేతపత్రములో గతసంవత్సరము సూచింపబడిన ఒరిస్సారాష్ట్రం సరిహద్దువల్లనే బరంపురం పట్టణము దాని పరిసర ప్రాంతము విషయములలో అధిక సంఖ్యాకులయిన ఆంధ్రులకు చాల అన్యాయము జరిగినదని రాష్ట్రసంఘయును ఉద్ఘోషించుచుండ యిప్పుడు జాయింటు పార్లమెంటరీ కమిటీవారు పై ప్రాంతములతోపాటు పర్లాకిమిడి తాలూకాలోని ముఖ్యభాగమును, పర్లాకిమిడి, జలంతర, ఒయాపురము యేజన్సీ ప్రాంతములనుకూడ ఒరిస్సాలో చేర్చబడవలెనని సూచించి ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు అత్యధిక సంఖ్యాకులైన ఆంధ్రప్రజల ఆర్థిక సాంఘిక రాజకీయాది హక్కులకును తీరని కష్టమును కలిగించుటచేతను యీ సభవారు తీవ్రముగ గర్హించుచున్నారు.

20. గవర్నమెంటువారు యీ ఫసలీకి ధరలు యిచ్చినవని పోయిన ఫసలీకన్న 0-0-8 మాగాణికి తగ్గించినందుకు రు 1-0-0 లకు 0-1-0 లు తగ్గించవలయునని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

21. కావలికు రయితులు తమ్మన కొలత పాత్రలతో కొలిచినట్టు యిచ్చు హెచ్చుమైన నని పని హెచ్చరించుచు తక్కువ తక్కువ కొలత పాత్రలు కూడపుకుండ్లు ఉండకూడదని శాసనమును క్రమముగా అమలుపర్చు వలసినట్లు యీసభవారు సర్కారువారికి తెలుపుచున్నారు.

22. గత ఫసలీలో గ్రామాధికారులు రెమిషన్ ఇచ్చిన కిస్తుకూడ కొన్నిచోట్ల అన్యాయముగా రయితులవలన వసూలుచేసిన అదనపు కిస్తును యీఫసలీలో ముజరా యివ్వవలసినట్లు యీసభవారు సర్కారువారిని కోరుచున్నారు.

—

రాయలసీమ క్షామము.

రంగాగారి రిపోర్టు.

కమీషనరుగారి సమాధానము.

భారత కాంగ్రెసు సభ్యులును, రైతు సంఘనాయకులును అఖిలభారత ప్రచార వర్గాధ్యక్షులున్నగు శ్రీయుత ఆచార్య గోగినేని రంగనాయకులుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వక్షామ కమీషనరుగారికి, రాయలసీమయందు రంగాగారు చేసిన విచారణల నన్నిటిని ఒకరిపోర్టుయందు పొందుపరచి, తగుచర్య తీసుకొనుటకై పంపియుండిరి.

నివేదిక సారాంశము.

ప్రథమమున నివేదికయందు క్షామమునకు గురియైన అనంతపురంజిల్లా మొత్తమును, కర్నూలుజిల్లాయందలి కోవిలకుంట్ల, ధోను, కర్నూలు, పత్తికొండ, మార్కాపురము తాలూకాలయందలి ప్రజలదుర్భరస్థితిని వివరించుచు రైతులకిందువల్ల కలిగిన నష్టము అనేకకోట్ల రూప్యము లుండునని. గ్రామములందు ఎచ్చట చూచినను, నిరాశ, నిస్పృహత తప్ప వేరేమియును గన్పించుటలేదు. నిరుద్యోగము ప్రబలియున్నది. దాదాపు దినమునకు 800 ప్రజలు ఆహారమునకు కొట్టుమల యందు పొర్లాడుచున్నారు. యీ కూలీపని చేయువారిలో హెచ్చుమంది ఆయా ప్రాంతములందలి భూవసతి గలిగి, గౌరవ కుటుంబములకు చెందినవారల్లే. ఈక్షామనివారణ కొరకు అనంతపురం జిల్లాబోర్డువారు 80 వేల రూపాయల పనిని సాగించు నుద్దేశ్యముతో రెవెన్యూబోర్డువారికిని, ప్రభుత్వమునకును వ్రాసియుండిరి.

పంటలు.

పంటల విషయమై వ్రాయుచూ అనేక స్థలములందు ఏవిధమగు పైరైనా కనిపించుటలేదనియు, ఎక్కడ చూచినను పచ్చని చెట్టే కన్పించుట లేదనియు ఇందులకు కారణము రైతుల నిర్లక్ష్యము కాదనియు నివేదించిరి.

"సాధారణముగా 8 అడుగులవరకు పెరుగు జొన్న 2 అడుగులైనను పెరుగలేదు. నంద్యాల తాలూకాలో 4 అడుగులవరకు పెరుగు ప్రత్తి గిడసబారి ఒక అడుగు యెత్తుయినను పెరిగియుండలేదు. మిరప, ఉలవలు, ఆముదాలు ఇదేస్థితియందున్నవి. ఈ పరిస్థితులందున్న రైతు లికముందు వ్యవసాయమును సాగించుటకెట్టి కష్టముల నుండునో తెలియకున్నది."

పశువులు.

"పశువులస్థితి ఘోరం. రైతులకష్టాలు మించిపోవుచున్నవి. వారితోపాటు గృహములందు పశువులు పెరుగుట కెక్కడనైనను మేత దొరకకుండుట సహింపలేక చాల తక్కువధరకు కసాయివారి కమ్మివేయవలసి వచ్చుచుండెను. పశువుల దుస్థితిని గురించి ప్రత్యేకించి చెప్పలేకున్నది"

సిఫార్సులు.

కొద్ది శీఘ్రముగ నివేదిక పూర్తియయినది. ప్రస్తుతం పెట్టినవన్ని స్థాపించని ప్రదేశములందు వెంటనే నివారణ మార్గములోనికి ప్రవేశపెట్టవలెను. ప్రభుత్వమువారు తనసరిపని తలచినచో యితర ప్రదేశములందు పైరులు "పరీక్షపనులను" వెంటనే సాగించి తగుచర్య తీసుకొనవలెను.

అప్పులనిచ్చి రయితులకు తోడ్పడవలెను. చిన్న పిల్లలకు పాలు, గంజి ఇయ్యవలెను. పశువులు మేయుటకు అటవీప్రదేశము లందు పంచాయితీ ప్రదేశములందు అధికార మివ్వవలయును. ఇతర ప్రదేశములనుండి ఎగుమతి చేయుటకు వసతి కలి

రాయలసీమలో క్షామ నివారణోపాయము

రెండు చక్కని ఉపాయములు.

వడ్లదంపు రాట్నపు పని.

1. వడ్లదంపు, 1. రాట్నపుపని యివి రెండును కాటక నివారణమునకు బాగుగా తోడ్పడును.

ఈ వడ్లదంపు పనిని ఆచార్య పి. సి. రే గారు బంగాళా జిల్లాలో కరవు వచ్చినపుడు తన్నివారణోపాయముగా వినియోగించిరి. దాని నిపుడు రాయలసీమలో నుపయోగించవచ్చును. ఆ సీమలోని జనులు తమకు పండినవడ్లు పోను శేషించిన బియ్యమును ఇతర జిల్లాలనుండి దిగుమతి చేసికొనుచున్నారు. అట్లు మరబియ్యమును దిగుమతి చేసికొనుటకంటె వడ్లనే దిగుమతిచేసి అచ్చటి సీమజనులచేత దంపించిన యెడల ఆ సీమజనులకు మంచి కూలి దొరకును. బస్తావడ్లు దంచినందుకు యిద్దరు మనుష్యులకు 6 గంటలు పట్టును. రు 0-6-0 లం కూలి గిట్టును. రొఖ్ఖరూపమునగాక బియ్యమునుగాని నూకలుగాని చిట్టు తవుడును గాని వారలకు ఇవ్వవచ్చును. అట్లు యిచ్చుటచేత ఆరోగ్యకరమైన ఆహారము వారికిని, చిట్టు తవుడు వారి పశువులకును లభించును. చిట్టుతవుడు పోసినయెడల పశువులపాడి యభివృద్ధి యగును. వడ్లుదంపుటవలన వచ్చు ఊకను వంటచేసికొనుటకు నిప్పుగా నుపయోగింప వచ్చును. తయారయిన బియ్యమును ఆ సీమవాసులు భుజించవచ్చును. అచ్చటి కారాగృహములలోను, అనుసత్రములలోను, విద్యార్థి వసతి గృహములలోను మొట్టమొదట వాడవచ్చును. ఉపకారవంతు లయిన గృహస్థులు కూడ తీసికొందురు. రయిల్వే అధికారులు మాత్రము రయిలు చార్జీలను పూర్తిగా తగ్గించవలెను. రోడ్లకై రాళ్లుకొట్టుటకన్న యీవడ్లపని కష్టతరమయినది కాదు. దానికి అవసరమగు రోళ్లు రోకళ్లు వగైరా పరికరములు సులభముగా వారి వద్దనే దొరకును. యీపనికి ప్రభుత్వమువారు ఆటంకము నుండరు. అనుద్యోగ సహాయసంఘము వారు దీనికై పూనుకొని యీవరకు తాము వసూలుచేసిన ధనమును దీనికై పెట్టుబడి పెట్టవచ్చును. అవసరమైన ధాన్యమును గుంటూరు జిల్లా గ్రామసౌభాగ్య సంఘమువారు సమకూర్చి యేవిధమైన ప్రతిఫలము కోరకుండా యెగుమతి చేసెదరు.

రాట్నపు పని

ఆంధ్ర దేశములోని ఖద్దరు సంస్థల కన్నిటికి గిలకపట్టిన మంచి దూదిగాని చక్కగా తయారయిన యేకులుగాని అవసరముగా కావలసియున్నవి. రాయలసీమలో నిరుటిపంటలో నిలువయున్న దేకాని యీమాసపు పంటలో తయారయిన దేదా యితర చోట్లనుండి దిగుమతి చేసిన ప్రత్తిని గిలకలు పట్టించి దూదిగా చేసి యేకించవచ్చును. గిలకపట్టుటకును యేకించుటకును మంచి పనివారలే వచ్చును. ఇట్లు తయారయిన దూదినిగాని యేకులనుగాని చర్కా సంఘము,

---

గ్రహింపవలయును. ఈపనులను చేయుటలో ప్రభుత్వమువారు రాయితు సంఘముల సహకారమును పొందుట శ్రేయస్కర"మని తెల్పుచు, నివేదికను ముగించిరి.

కమీషనరుగారి సమాధానం

కమీషనరు గారి నివేదికను అందుకొనుచూ తావా ప్రదేశములందు పంటాలను చేయుటకు 10-వ తేది నుంచి కార్యక్రమము నిర్ణయించుకొనినయు అవసరమగు సహాయము చెల్లచేయుదుననియు ప్రత్యుత్తరం వ్రాసెను.

కావలిలో వాణిజ్య సమావేశము.

కావలిలోని వర్తకులందరు కలసి 6-11-34 తేదిన కన్యకాపరమేశ్వరి ధర్మశాలలో ఒక గొప్ప మహాసభ ఏర్పాటు చేసిరి. అందు వాణిజ్యాభివృద్ధికై ఈపట్టణమునందొక వాణిజ్య సంఘమును స్థాపించుట ఆవశ్యకమని తీర్మానించిరి. శ్రీయుత చేర్ల తిరుపతిస్వామిగారిని అధ్యక్షులుగను, గుర్రం గోవిందయ్యగారిని ఉపాధ్యక్షులుగను, గాదంశెట్టి రామసుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠిగారిని కార్యదర్శిగను యెన్నుకొనిరి. ఈ క్రింది సభ్యులు కార్యనిర్వాహక వర్గముగా ఎన్నుకొనబడిరి. వవల యతిరాజయ్య శ్రేష్ఠి, మట్టా శివనారాయణ శ్రేష్ఠి, గోనుగుంట సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి, అమరా వీరాస్వామి శ్రేష్ఠి, మామిడి గురవయ్య శ్రేష్ఠి, ఓరుగంటి వెంకయ్య శ్రేష్ఠి, కందల చలమయ్య శ్రేష్ఠి, పసుపులేటి నరసింహం గార్లు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ 11-వ తేదిన బెజవాడలో జరిగెను. నూతన కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు డా॥ పట్టాభిసీతారామయ్య, కొండా వెంకటప్పయ్య, టం॥ ప్రకాశం, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, బులుసు సాంబమూర్తి, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, దండు నారాయణరాజు, వెన్నేటి విశ్వనాథం, బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, కల్లూరు సుబ్బారావు, స్వామి నారాయణ నందరావుగారలు ఎన్నుకోబడిరి. ప్రకాశంగారు అధ్యక్షులుగను, బులుసు సాంబమూర్తిగారు ప్రధాన కార్యదర్శిగను, బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, కల్లూరు చంద్రమౌళిగార్లు కార్యదర్శులుగను వరించబడిరి. కార్యవర్గ కార్యాలయము మదరాసు స్వరాజ్య భవనములందు స్థాపించబడును.

విడావలూరు గ్రామ రైతుల గోల

ఈ గ్రామం వెంకటగిరి ఎస్టేటు పోలూరు తాలూకాలోనిది. ఈ గ్రామపు డౌలు రు 2500 లు. ఈ గ్రామము చెర్వు ఆధారమని చెప్పబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరం లేక లేక స్వాతి కార్తెలో వర్షము కురిసినది. చెర్వు నీరు సరియైన పాయదల లేకపోవుటవల్ల రైతులు సేద్యగాండ్రు పిల్లలారా చెర్వులో చెలములు త్రవ్వకొని నూడలతో నీరు పోసి, పోసి, చేతులు నరటపుట్టగా నీళ్లు చాలదని అల్లాడుచున్నారు. పైర్లు ఎండిపోవుచున్నవి. ఈసంవత్సరం రైతులు ఎటుల బ్రతుకుదురో యనుకొనుచున్నారు. (స్వకీయ విలేకరి)

ఆంధ్రదేశమునందు గాని ఆంధ్ర జిల్లాలలోని యితర [illegible] గా అమ్ముకొనవచ్చును. రాయలసీమలోని సీమజనులలో చాలా మంది నూలు వడకుట అలవాటుగానే యుండును. కదురు పని రాట్నములలో మనుష్యులచే వడికించవచ్చును. నేసి [illegible] మంచి [illegible] గిట్టును. అట్లు నేసిన ఖద్దరును మద్రాసునందలి ముఖ్య పట్టణములలో [illegible] అమ్మవచ్చును. యిట్టి రాట్నపు పనిని [illegible] ఉద్యోగులుగా చేయవచ్చును.

ఈ పనులను ఆంధ్రరాయలసీమ [illegible] అవలంబింప చేయవలెనని ప్రార్థించెదను.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి

మద్ది వెంకటరంగయ్య

డాక్టరు
యం. కె. కోరాగారి
దంత చికిత్సాలయము,
ట్రంకు రోడ్డు, నెల్లూరు.

ఆహారమును బాగుగా నములుము! జీర్ణశక్తిని పెంపొందించు కొనుము! ఆరోగ్యమును పొందుము! చెడిన, పూడిన దంతములను పూర్తిగాగాని, విడివిడిగా ఒక్కొక్కటిగాగాని కట్టించుకొని, సౌందర్యమును పొందుము. యువకులగుదు!

సౌందర్యమే సౌఖ్యము.

దంతములసెట్టు గ్యారంటీ ఉపయోగము.

దంతములకు, చిగుళ్లకు సంబంధించిన అన్ని వ్యాధులలో మా దగ్గర చికిత్స పొందుము. ఛార్జీలు సులభము. అందరకు అందుబాటుగా నుండును.

లకోటా ప్రశ్నలు:- సీల్డ్ కవరులోని 5 ప్రశ్నలకు ఫలితములు వ్రాసి పంపుటకు రు. 1-5-0. సంవత్ ఫలితం వెలలవాలి రు. 1-8-0.

శ్రీ సరస్వతీ జ్యోతిషాలయం, కాకినాడ.

కలరా
భీతినొందకుము! భీతినొందకుము!!

మాయొక్క "విషూచీ విధ్వంసిని, కర్పూరసారము" అను నీ రెండు ఔషధములను కలరా తగిలిన వెంటనే వాడినచో ఒకటి రెండు మోతాదులతోనే వాంతి భేదులను నిలిపి ప్రాణాపాయమునుండి కాపాడును.

ప్రాణరక్షణకై ప్రతి యింటియందొక సెట్టు నుంచుడు.

నేత్ర రోగములకై వివాయ భయపడనేల?

విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్యగారిచే కంటి కలకలు, పూసలు, మచ్చలు, పువ్వులు, దృష్టిమాంద్యములు, రేచీకటి, మొదలగు కంటి వ్యాధులను, అంజన, తర్పణ, ఆశ్చ్యోతన, సేచన, నస్య, శిరోవస్తి, శిరోపాద, చికిత్సా విధానములచే త్వరగా కుదుర్చుకొనుడు.

ప్రతి ఉదయము 8 గంటలకు ప్రాంచి వైద్యశాలవద్ద వైద్యగారి సలహా పొందుడు.

విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్యగారి

చికిత్సాక్రింద శాస్త్రీయముగా తయారైన ఆయుర్వేద ఔషధములు సరసమైన వెలలకు మావద్ద లభించును.

దంత ఔషధములు	అంజనములు
కస్తూరి ఔషధములు	లేహ్యములు
అరిష్టాసవములు	భస్మములు
క్వాథచూర్ణములు	తైలములు

విశ్వనాథ ఆయుర్వేద వైద్యశాల

హెడ్డాఫీసు బ్రాంచి
స్టోన్ హౌస్ రోడ్ ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

గౌసియా ధాతుపుష్టి మాత్రలు

బలకర ఔషధములలో విశ్వాసింపదగినవి. అనేక దీర్ఘ రోగములకు మందు, ప్రశస్తమైన ఔషధములచేసిన తయారుచేయబడిన ఔషధరాజము. ఇవ్వి శక్తిని వృద్ధిపరచి నరములకు బలమిచ్చును. ధాతుపుష్టి కలిగించును. వీనిని సేవించిన పురుషులకు ఆనందమును స్త్రీలకు ప్రీతియును కలుగును. దీర్ఘ ప్రయాణముకొరకు ప్రయత్నించు ఉదయము సాయంత్రము భోజనముకు ముందు ఒక్కొక్క మాత్రను సేవించిన యెడల చెప్పినట్లుపని చేయును.

6 మాత్రలుగల సీసా 1—4—0.

సయ్యద్ గౌస్ మొహియ్యుద్దీన్ ఖాదర్,

యూనాని మెడికల్ హాలు, నెల్లూరు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

ప్రస్తుత కాలములో అలసటచే ఆరోగ్యము చెడి, కృశించి, పటుత్వముతప్పి, నరముల దుర్బలత్వముచేతను, శిరోభారము, పిత్తవికారముచే బాధపడుచున్నారు. ఈవ్యాధులు శరీరమునందు నాటుకొనుటకు ముందుగనే వాటినిపారద్రోలవలెను. దీనికి జీవామృతమొక్కటే శరణ్యము. ఇది అతిత్వరితముగ రక్తమును వృద్ధిచేసి, నరములను బలపరచి, నష్టమయిన జవసత్వములను కలుగజేసి, నూతనశక్తి, ఉల్లాసము కల్గించి, సంపూర్ణారోగ్యవంతులుగ చేయును.

ప్రతిషాపులో దొరకును: పెద్ద సీసా రు 3—4—0.
చిన్న సీసా రు 1—12—0.

తయారు చేయువారు: ఆయుర్వేదాశ్రమము

పోస్టుబాక్సు నెం 287, మద్రాసు

గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డి

బంగారు వెండినగల వ్యాపారం,

స్థాపితము (1918.)

చిన్నబజారు నెల్లూరు.

బంగారు వెండి నగలు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. కోరిన ఆర్డరు ప్రకారం తయారుచేసి యివ్వబడును. కిలువగల సీమ కెంపులములతో నగలు తయారుచేసి యివ్వబడును.

స్టౌ బీడి.

ఒకసారి కిల్చి చూచినయెడల సువాసన గమనింపుడు.

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బోనస్ సంవత్సరము 1934.

నేషనల్ యిండియన్ అనగా క్లెయిములను త్వరగా పరిష్కరించుట యని తాత్పర్యము.

మద్రాసు గవర్నమెంటు యొక్క చీఫ్ మినిష్టరుగారైన (డాక్టర్ సుబ్బరాయన్, ఎం.ఎల్.సి.) గారేమి వ్రాయుచున్నారో చూడుడు.

"నా కుమారునికి 21 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చునపుడు భీమా మొత్తము నిచ్చు షరతుతో ఒక పాలసీ తీసుకొంటిని. ఈ నేషనల్ ఇండియన్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీవారు సదరు క్లెయిమును అతిశీఘ్రముగా చెల్లించిరి. కంపెనీ చాల సుస్థిరముగా నున్నదని ధృడపరచుటకు చాల సంతోషముగా నున్నది. ఇండియన్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీకి సర్వవిధముల భారతీయ ప్రజలు ప్రోత్సాహ మొసంగవలెను. మార్టిన్ అండ్ కంపెనీవారు, యీ కంపెనీకి మేనేజింగు ఏజంట్లుగా నుండుటయే కంపెనీ సుస్థిరముగా నున్నదనుటకు ప్రబల నిదర్శనము. ఎందువల్లననగా, సర్ రాజేంద్రనాధ ముఖర్జీగారు, భారత వర్తక ప్రముఖులలో అగ్రగణ్యులు. పెట్టుబడి దారులకు వీరి తోడ్పాటు నిస్సంశయమయిన పూచీగా నుండగలదు.

(సం) పి. సుబ్బరాయన్, జమీందార్ ఆఫ్ కుమారమంగలం

సరసమైన షరతులపై ప్రాతినిధ్యముకేని తావులందు ఆర్గనైజర్లు, ఏజంట్లు కావలెను.

వివరములకు:—

మల్లవరపు రామారావు,
ఆర్గనైజింగు యిన్స్పెక్టరు,
అత్తినోట అగ్రహారం, నెల్లూరు.

టి. వి. రాఘవయ్య,
స్వదేశీ సంస్థానములతో నాడిన
మద్రాసురాష్ట్రమునకు కార్యదర్శి,
పో. బా. 150., మద్రాసు.

సనాతన ఆయుర్వేద ఫార్మసి, నాయుడుపేట.

(1) గనేరియా మిక్చర్:—5 దినములలో గ్యారంటీగా కుదురును. వెల. 1—0—0
(2) జ్వరకేసరి:—అన్నివిధములైన జ్వరములను నమ్మకముగాపోగొట్టును ,, 1—12—6
(3) గృహసంజీవిని:—వైద్యుడు లేనిచో వుపయోగించుటకు పనికి వచ్చును. అనేకవ్యాధుల నివారించును. ,, 0—10—0
(4) నైట్ పిల్స్:—సుఖవిరోచనకారి. మలబద్ధకమును పోగొట్టును. ,, 0—2—6
(5) గోరోచన మాత్రలు:—బిడ్డలకువచ్చు అన్నిజబ్బులకు వాడతగినసంజీవిని ప్యాకెటు ,, 0—2—6

పోస్టేజి ప్రత్యేకము:—వాడవలసిన విధానము మందుతో పంపబడును.

ఏజంట్లు కావలెను. మంచికమీషన్ యివ్వబడును.

ఆర్. ముద్దుకృష్ణయ్య, ఆయుర్వేద డాక్టరు,
నాయుడుపేట, నెల్లూరు జిల్లా.

డాక్టరు యం. రామయ్యగారి

వ్యాయుధు సంజీవి.

వంజు (డ్రాప్సి), తిమ్మిరలు (బెరిబెరి), వమ్ము (వెరాలటిక్ వక్ వమ్ము) వ్యాధులు, హస్తపాదాది అంగములుగాని, ఉదర హృదయ మూత్రపిండాది, మర్మస్థానాశ్రితమై, అనేక ఉపద్రవ సహితమైనను, పురాతనమైనను, నయమైనను 5 మోతాదులకే గుణమునిచ్చును. ప్రధమ మోతాదు సేవించిన నాటి ఉదయముత్రాగవలెను మాన్పి, మూత్రస్వేదము లధికపరచి ఆయాసము, [illegible] హృదయ వేదనలు అతిశీఘ్రముగ తొలగించి, అన్నహితము, జీర్ణశక్తిని, నిద్రను అధికపరచి, దోమసామ్యమును, సంచిరక్తమును వృద్ధిపరచి ఒకవారము [illegible], తిమ్మిరలును, మంత్రముచలె తగ్గించును, 4 వారములలో భూర్ణారోగ్యమును చేకూర్చును.

శ్రీ కి. క. గారిలువండు, పాలమండు, గోంగూరమండు వలె తాత్కాలికముగా తగ్గి మరల వచ్చునటువంటిదిగాదు.

క్రయము:— 1 వారం ఔషధం రూ 8—4—0
4 వారముల ,, ,, 12—0—0

వలయువారు:... డాక్టరు యం. కృష్ణయ్య,
భారత ఆయుర్వేద ఫార్మసి,
నవాబుపేట, నెల్లూరు.

సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు, ప్రకాశకుడు, నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు. జమీన్ రైతు ప్రెస్, గాంధీరోడ్డు, నెల్లూరు.